

november 2022

Noemi Katznelson

” Livet kan godt gøre nogle ting ved en. Fordi man har brug for mere tid. Den tid får man ikke på samme måde i dag.

SUF

MAGASINET

TEMA

VIDENDELING

20

” Morten er en gave for os. Vi har fået ekstra hænder, og han har et godt hoved. Selvfølgelig er der indlæring, men det er der altid. Morten finder løsninger og er en problemknuser.

Mads Aagaard, it-tekniker,
Inside Systems i Aalborg

Redaktion: Michael Hansen (ansvarshavende), Peter Borberg, Thorsten Asbjørn og Margrethe Langer.

Kontakt redaktionen: mla@suf.dk · **Tekst:** Peter Borberg, mag.art. & journalist (DJ), Thorsten Asbjørn, journalist (DJ).

Foto: Emil Ryge Christoffersen m.fl. · **Layout:** KreativGrafisk.

Oplag: 2200 · *Forsidefoto:* Jakob Carlsen.

16

Socialområdet
sækker bagud

6

Efterlyses:
Styrket videndeling
på socialområdet

10

Det store problem er,
at den er hemmelig

12

En ambition fyldt
med benspænd

24

Den gode videndeling er
vigtig for kommunen

26

SUF sætter unge i
centrum på årsmøde

32

Nye specialiserede tilbud har
videndeling som grundstøje

36

Er vores indsatser nu også
så recovery-orienterede,
som vi siger?

38

Socialstyrelsen trykprøver
socialtilbud på deres evne til
recovery og rehabilitering

28

Unge i centrum for
videndelingen

58

En ekstra familie,
jeg altid kan komme
tilbage til

Den sociale profil

42

”Jeg tror ikke, at jeg
som barn og ung
havde særlig godt fat i,
hvad jeg gerne ville.”

40

SUF deler ud af viden
og erfaringer med
pårørende

50

Solskinsøen lader
debatten skinne på
udsatte-området

LEDER

Videndeling kommer ikke af sig selv

Af Michael Hansen, direktør, Den Sociale Udviklingsfond

Det er næppe for meget sagt, at begrebet 'videndeling' har en vis klang af buzzword over sig. Begrebet er vanskeligt at erklære sig uenig i, og vi kan til enhver tid kun bifalde, at der finder en øget videndeling sted. Alligevel er det en kompleks disciplin at lykkes med videndeling, og det gør sig i høj grad gældende, når vi taler videndeling indenfor den del af det sociale område, hvor kommuner og private tilbud forsøger at finde de rette socialfaglige løsninger for mennesker i udsatte livspositioner.

Fra politisk hold efterlyses der i disse år øget videndeling indenfor socialområdet. Vi skal dele viden og derved få tydeliggjort, hvad der virker, og hvad der ikke virker. Det er et ønske, vi til fulde deler. Men der er et men. Udfordringen er nemlig, at når det kommer til arbejdet med sårbare mennesker, er det vanskeligt – ja, umuligt – at pege på de enkelte socialfaglige metoder og konkludere, at 'den passer til dét, og den passer til dét.' Skal vi gøre en forskel for det enkelte menneske, er vi nødt til at have en mangefacetteret værktøjskasse, som vi kan bringe i individuel anvendelse, så vi møder det pågældende menneske, hvor det står her og nu. Og så vi – hvad der er nok så vigtigt – kan bringe den viden i spil, som det enkelte menneske selv kommer med, nemlig den viden, der handler om indsigten i egne resurser og begrænsninger.

I en organisation som Den Sociale Udviklingsfond (SUF) stiller det krav om, at vi til enhver tid har en bred faglighed. Og her kommer videndelingen ind i billedet. En videndeling, der ikke kommer af sig selv, men som kun finder sted, fordi vi faciliterer den på tværs af organisationen og ude i de enkelte afdelinger. Som medarbejder kan du sagtens vide, at andre i din organisation er særligt kompetente indenfor en given problemstilling, men hvis ikke du bliver bragt i en situation, hvor det giver mening at udveksle faglig viden, forbliver det som oftest en tavs viden, som aldrig bliver bragt i anvendelse.

Derfor gør vi i SUF meget ud af løbende at etablere og facilitere de rammer, der betyder, at medarbejderne får kendskab til hinanden og føler det naturligt at dele ud af deres baggrund og faglige virke. Kort sagt nogle rammer, som giver grobund for gensidig nysgerrighed. Personaledage, personalenetværk, idécaféeer, introkurser og efteruddannelser er blot nogle af de tiltag, vi på tværs af organisationen sætter på programmet i løbet af et år, fordi vi ved, at det er ensbetydende med værdifuld videndeling. Derudover er der den videndeling, som hver dag finder sted på afdelingsniveau. Heller ikke denne videndeling bliver til af sig selv, men bliver sat i spil gennem kollegial supervision i personalegrupper. Samtidig er vi bevidste om, at viden forpligter i forhold til at skabe arbejdsmiljøer, hvor der er rum til at prøve nye idéer af. Sagen er jo, at viden ikke kan noget i sig selv, men at den først får liv gennem de handlinger, som dels knytter sig til vores kerneopgave, dels gennem oplevelsen af relevans og kvalitet hos de mennesker, vi arbejder med.

Hver dag bliver der i organisationer som vores leveret masser af kvalificeret videndeling, og det er mit indtryk, at langt de fleste hjertens gerne deler rundhåndet ud af denne viden. I dét lys er det en overvejelse værd, om politikerne anskuer problemstillingen rigtigt ved blot at efterlyse øget videndeling på det sociale område. Spørgsmålet er, om ikke politikerne burde træde to skridt tilbage og i stedet se på, om efterlysningen af øget videndeling reelt kommer til at udmønte sig i, at de presser detaillovgivning ned over området og dermed hæmmer vilkårene for faglig udfoldelse og videndeling. Dette – og meget andet – sætter vi fokus på i dette nummer af SUF Magasinet, som du her sidder med i hænderne.

Rigtig god fornøjelse!

Efterlyses: Styrket **videndeling** på socialområdet

” *Der bliver hver dag produceret masser af viden blandt de uddannede socialfaglige medarbejdere, som eksempelvis arbejder med udsatte mennesker, og det er en skrøne, at der ikke skulle arbejdes vidensbaseret. Det bliver der i høj grad.*

Benny Andersen,
forbundsformand for
Socialpædagogerne

Foto: Ricky John Molloy

TEMA › VIDENDELING

Politikere vil have stærkere videndeling på socialområdet. Forbundene for socialpædagoger og socialrådgivere bifalder ambitionen, men savner politisk handlekraft og resurser til forskning

Af Peter Borberg, journalist og mag.art.

”Vi mangler en stærkere videnproduktion, som eksempelvis retter sig mod dem, der driver tilbud og visiterer.”

Sådan faldt ordene, da Astrid Krag (S) i sin egen skab af socialminister deltog i en såkaldt fredags-salon under årets Folkemøde på Bornholm. Overfor hende sad Benny Andersen, forbundsformand for Socialpædagogerne. I dag – godt et halvt år senere – har han på ingen måde glemt budskabet fra Astrid Krag.

– Overordnet set har Astrid Krag ret i, at der mangler et sted, der ligesom ’har den’, når vi taler videndeling på socialområdet. Men jeg savner politisk handlekraft, som kan bakke op om denne ambition, siger Benny Andersen, der i adskillige år har talt for etableringen af en national forskningsenhed, som fra år til år kan stille skarpt på specifikke emner indenfor socialområdet.

Det er nemlig ikke selve videnproduktionen, det skorter på, pointerer han.

– Der bliver hver dag produceret masser af viden blandt de uddannede socialfaglige medarbejdere, som eksempelvis arbejder med udsatte mennesker, og det er en skrøne, at der ikke skulle arbejdes vidensbaseret. Det bliver der i høj grad. Men vi har ikke et sted, hvor al denne viden bliver indsamlet og monitoreret, fordi der i sidste ende ikke har været politisk velvilje til det.

Metoder versus mennesker

Benny Andersen ser gerne, at Socialstyrelsen kommer til at få den samme autoritet, som Sundhedsstyrelsen har, indenfor det sundhedsfaglige område, men han understreger, at der er en verden til forskel på de to områder.

– Vi har ikke brug for kliniske retningslinjer på socialområdet. Vi har brug for viden om, hvilke metoder som virker – men med det forbehold, at det aldrig må handle om at få mennesker til at passe til en metode, men om at få metoden til at passe til mennesker, siger Benny Andersen og tilføjer:

– Det kræver, at der er ansat fagligt kompetente medarbejdere, som er i stand til at tilpasse en metode til et menneskes individuelle udfordringer.

For få uddannede

Her rejser sig imidlertid en anden problematik, som ifølge Benny Andersen er essentiel, når politikerne taler om øget videndeling på socialområdet.

– Der er for få, som er tilstrækkeligt uddannede til at varetage socialpædagogiske opgaver. Det vrimer med ufaglærte, og udviklingen går den forkerte vej, siger Benny Andersen, som i den sammenhæng gerne ser, at en forskningsenhed dels kan kvalificere og analysere det socialfaglige vidensniveau, dels bidrage til at aflive nogle af de myter, der til stadighed florerer, og som ifølge forbundsformanden ligger til grund for dele af eksempelvis den førte anbringelsespolitik.

– Vi slås stadig med myterne om, at det skulle give mindre kontinuitet at være anbragt på en døgninstitution end i familiepleje, og at forebyggelse handler om at undgå anbringelse. Det er myter og normative betragtninger, som grundlæggende bygger på en idé om, at det værste i verden er at blive anbragt. Men sagen er, at det for nogle børn og unge er både det mest forebyggende og det mest hensigtsmæssige.

Tungere vægt

I lighed med Socialpædagogerne hilser man i

Dansk Socialrådgiverforening ambitionen om styrket videndeling på socialområdet velkommen. Men også her finder man, at ambitionen peger tilbage på det politiske system.

– Hvor politikerne aldrig kunne drømme om at blande sig i, hvilken behandling man skal have for et brækket ben, så holder de sig ikke tilbage med holdningerne til, hvordan man bedst anbringer et barn. For mig fortæller det to ting: For det første, at der mangler viden på anbringelsesområdet. For det andet, at den viden, som rent faktisk findes, ikke tillægges den samme vægt som den, man finder indenfor sundhedsområdet, siger Ditte Brøndum, næstformand, Dansk Socialrådgiverforening.

Hun fortsætter:

– Jeg er ikke i tvivl om, at en stærkere forskning indenfor socialområdet vil kunne give vores viden en tungere vægt. Men det forudsætter, at man fra politisk hold er villig til at investere de fornødne resurser.

Tiden kniber

Generelt oplever Ditte Brøndum, at der er mange, som gerne vil gøre brug af socialrådgivernes viden, for eksempel professionshøjskolernes praksisforskning på børne- og ungeområdet, men problemet er, at socialrådgiverne sjældent har tid til at indgå i samarbejder, hvor det handler om at producere ny viden.

– Det er bestemt ikke mangel på vilje fra socialrådgivernes side, det handler om. Tværtimod. Men fordi der er så meget pres på kommunerne og socialrådgiverne, kan det være svært at finde tid. Det er en skam, fordi vi derved risikerer at gå glip af megen vigtig viden, siger Ditte Brøndum og fremhæver, at det for socialrådgiverne tilsvarende kan være en udfordring at implementere ny viden.

– Det er ikke altid, at der er tid til den grundighed, som tilegnelsen eller formidlingen af ny viden indebærer, siger hun.

Manglende oplæring

Ditte Brøndum peger i den forbindelse på, at mange socialrådgivere ikke bliver klædt godt nok på med viden, når de lander i et nyt job. En nyere undersøgelse viser således, at hver anden socialrådgiver ikke tilbydes et egentligt oplæringsforløb.

– Selvom vi som socialrådgivere har en udmærket grunduddannelse, så kan man ikke forvente, at vi kan alt – fra børne- og familierådgivning til jobcenter- eller handicapkonsulent – uden en praksisrettet oplæring, som også kommer omkring de tilbud, der findes i den pågældende kommune, siger Ditte Brøndum.

Hun deltog engang i et projekt, hvor hun og andre socialrådgivere blev filmet i samtale med udsatte unge, som skulle have hjælp efter Serviceloven. Samtalerne blev brugt til evidensbaseret forskning, og socialrådgiverne modtog supervision for samtalerne.

– Det var en fantastisk form for videndeling og feedback, fordi den ikke blot handlede om, hvorvidt vi lever op til en lovgivning og får tastet de rigtige ting ind i it-systemet, men om hvordan vi bedst hjælper en udsat ung godt på vej. Den form for systematisk videndeling mangler vi, slutter hun.

Foto: Lisbeth Holten

” *Selvom vi som socialrådgivere har en udmærket grunduddannelse, så kan man ikke forvente, at vi kan alt – fra børne- og familierådgivning til jobcenter- eller handicapkonsulent – uden en praksisrettet oplæring, som også kommer omkring de tilbud, der findes i den pågældende kommune.*

Ditte Brøndum, næstformand, Dansk Socialrådgiverforening.

Det store problem er, at den er **hemmelig**

Mange arbejdspladser og fagområder får slet ikke kortlagt, hvilken viden der er vigtig at dele, fremhæver CBS-forsker Peter Holdt Christensen, der er forfatter til flere bøger om videndeling

Af Thorsten Asbjørn, journalist

Videndeling er et af de helt store hurra-ord på landets arbejdspladser. Og det har det været lige siden 1970'erne. Det påpeger Peter Holdt Christensen, lektor, ph.d., Copenhagen Business School,

– Stort set alle arbejdspladser er enige om, at videndeling er vigtig. Det er et hurra-ord, men ofte er der ikke klarhed over, hvad det er for en størrelse, siger Peter Holdt Christensen, der forsker i videndeling og har skrevet flere bøger om emnet.

– Et af de helt store problemer i forhold til videndeling er, at vi ikke har gjort os klart, hvad det er for en viden, som vi rent faktisk vil dele, før vi begynder at tale om videndeling. Der er simpelthen brug for en skærpet bevidsthed, siger CBS-forskeren.

Kun i overskudstider

Men udfordringerne stopper ikke her. Når der laves undersøgelser om videndeling på arbejdspladserne, så er det kendetegnende for respondenterne, at videndeling er vigtigt. Men alligevel sker det ikke.

– "Vi gør det kun, når vi har overskud til det," er et meget hyppigt svar, siger Peter Holdt Christensen.

Og det er, pointerer han, et stort problem for enhver arbejdsplads og ethvert fagområde, når viden-

delingen ikke finder sted. Kort og godt er videndeling nemlig et synonym for samarbejde, lyder det fra forskeren.

– Videndeling handler dybest set om at arbejde sammen. Deler vi ikke viden, kan vi ikke gøre det, vi skal. Der er ingen, som ved alt, siger han.

Den individuelle bremse

Men det er ikke kun på grund af manglende tid, at vi ikke får videndelt. Peter Holdt Christensen udpeger tre væsentlige benspænd for, at videndelingen flyder. Det første omhandler det individuelle niveau og de sociale dynamikker mellem medarbejdere.

– Jo bedre vi kender hinanden, jo mindre besværligt er det at dele viden. Kender vi hinanden godt, og der er etableret en tillid, tør vi spørge hinanden til råds. Er der ikke den tillid, kommer vi nemt til at stereotypisere kollegaen, og så holder vi igen med at spørge, siger han.

Han peger samtidig på endnu et videndeling-problem, som knytter sig til det individuelle niveau: social dovenskab.

– I møder, som er det oplagte sted for videndeling,

” *Et af de helt store problemer i forhold til videndeling er, at vi ikke har gjort os klart, hvad det er for en viden, som vi rent faktisk vil dele, før vi begynder at tale om videndeling. Der er simpelthen brug for en skærpet bevidsthed.*

Peter Holdt Christensen, lektor, ph.d.,
Copenhagen Business School

kan udvekslingen blive bremsset på grund af social dovenskab. Vi spørger ikke nysgerrigt efter de andres viden, og vi gemmer den viden, som vi selv sidder inde med.

Videndelingens uvidenhed

Peter Holdt Christensen tager fat om det, som han kalder 'den store hemmelighed'.

– Når vi i første omgang ikke kender den viden, vi vil dele, støder vi på grund. Det er hele forudsætningen, at man er på plads med den, siger forskeren og fortsætter:

– Mange videndelingsprojekter kommer slet ikke i gang, da man ikke ved, hvilken viden man skal se efter.

Selv om Peter Holdt Christensen gang på gang hører et hurraråb, når talen falder på videndeling, så mener han, at der er brug for, at videndelingen i langt højere grad integreres som et fast element på enhver arbejdsplads.

– Videndelingsmøder og videndelingsseminarer skal have status og prioritet på linje med personalemøder og andre faste bestanddele, slutter han.

Videndelingens historiske rødder

Begrebet videndeling har rødder tilbage til 1970'ernes teknologiske fokus, hvor der opstod et ønske om at gemme og distribuere den nye dataviden. Ud af denne udvikling opstod "knowledge management", det vil sige idéen om at lede og fordele viden. Herfra bliver videndeling en underdisciplin, som nu i over 50 år har eksisteret som et felt med mere eller mindre bevågenhed.

Kilde: Peter Holdt Christensen, lektor, ph.d., CBS.

” *Sagt lidt polemisk så kræver videndeling først og fremmest, at der er en relevant viden at dele, og at der helt grundlæggende eksisterer en kultur for videndeling.*

Jon Krog, branchedirektør i Selveje Danmark

En ambition fyldt med **benspænd**

Forudsætningen for øget videndeling på socialområdet er et opgør med strukturelle udfordringer og et offentligt system, der lukker sig om sig selv, mener Jon Krog, branchedirektør i Selveje Danmark. I Aarhus Kommune forsøger man at gå nye veje

Af Peter Borberg, journalist & mag.art.

Det lyder flot. Ambitionen om at skabe øget videndeling på socialområdet kan kun de færreste være uenige i, men spørger man Jon Krog, branchedirektør i Selveje Danmark, er der nogle mellemregninger, som for ofte bliver forbigået i noget nær tavshed.

– Sagt lidt polemisk så kræver videndeling først og fremmest, at der er en relevant viden at dele, og at der helt grundlæggende eksisterer en kultur for videndeling. Derfor skal vi måske hellere starte med at tale om, hvordan vi overhovedet opbygger og udvikler en viden, der er relevant at dele mellem for eksempel det offentlige og det ikke-offentlige, siger Jon Krog.

Lukket fest

Branchedirektøren, der repræsenterer næsten 300 selvejende nonprofit-organisationer på velfærdsområdet, fremhæver en række benspænd, som ifølge ham forhindrer, at der finder en optimal videndeling sted. For det første en ensidig udmøntning af midler til udvikling af social- og velfærdsområdet.

– Stort set hver eneste gang der fra staten uddeles midler, der har til formål at skabe udviklingspro-

jekter og dermed ny viden på velfærdsområdet, så kanaliseres disse midler direkte over i kommunerne. Er man ikke kommunal, er det nærmest umuligt at få adgang til udviklingsmidler. Det er en lukket fest, og det er nærmest stridende mod den sunde fornuft, at man på forhånd fravælger en hel gruppe aktører fra at tage del i udviklingen af ny viden, siger Jon Krog.

– Var hele området inddraget i udvikling af ny viden, ville vi samtidig kunne opbygge en videndelsingskultur på tværs af sektorer.

Visitor og driftsherre

I forlængelse heraf opstår der et andet problem, påpeger Jon Krog, nemlig spørgsmålet om rettigheder.

– Er du en selvejende aktør, som for egne midler udvikler et helt nyt tilbud og dermed ny viden, så har du ikke patent på eller andre former for beskyttelse af den nye pædagogiske model eller det tilbud, som du har udviklet. Vi ser desværre indimellem eksempler på kommuner, som kopierer et ikke-kommunalt tilbud for derefter at flytte borgere over i det, som nu bliver et kommunalt tilbud.

” *Når vi som kommune inviterer andre ind for at finde løsninger på nogle udfordringer, så skal vi også være fælles om at gå ind i den reelle løsningsskabelse.*

Maj Morgenstjerne, chef for Civilsamfund og Samskabelse i Sundhed og Omsorg, Aarhus Kommune

Det er særligt problematisk, fordi kommunerne også er dem, som visiterer til ydelser, og det er i hvert fald ikke noget, som animerer til en øget videndeling, siger Jon Krog og tilføjer:

– Jeg kunne godt ønske mig, at man i flere kommuner var bevidst om ikke at misbruge sin privilegerede position som både visitor og driftsherre til at kopiere en i øvrigt velfungerende og loyal selvejende samarbejdspartner.

Ensartet effekt

Endelig peger branchedirektøren på, at vi på velfærdsområdet stadig mangler en ensartet og gensidigt anerkendt metode til at måle på effekter, hvilket spiller ind på ambitionen om øget videndeling.

– Hvis ikke vi kan måle – eller måske end ikke er enige om effekterne, der skal måles på – så er det vanskeligt at blive enige om, hvilken viden der er relevant at dele, siger Jon Krog, der i det lys efterspørger en ensartet model for netop effektmåling.

– Hvorvidt en socialfaglig metode er god eller dårlig, må vurderes ud fra, om metoden har en effekt, der overstiger andre tilgange til den samme målgruppe. Men forudsætningen for, om en metode har den effekt, er, at man kan lave en komparativ analyse af resultaterne. Det kræver en gensidig anerkendt forståelse af effekt, og hvordan den måles.

Kædedans

Indsparket fra Jon Krog hilses velkommen i Aarhus Kommune. Maj Morgenstjerne, chef for Civilsamfund og Samskabelse i Sundhed og Omsorg, er således optaget af, hvordan der kan skabes bedre vilkår for videndeling og samarbejde mellem offentlige

og ikke-offentlige aktører indenfor social- og velfærdsområdet.

– En af mine kongstanker gennem mange år har været brobygning, men i virkeligheden er der måske snarere tale om en kædedans mellem de forskellige aktører. Som vi alle ved, så fungerer en kædedans kun, når man ved, hvilken hånd man skal gribe, når man danser. Det er det samme, som gør sig gældende, når vi taler videndeling mellem det offentlige og ikke-offentlige. Vi skal kende hinanden for at 'danse', siger Maj Morgenstjerne og fremhæver, at en forudsætning for, at kædedansen lykkes, er en kontinuerlig form for videndeling og synlighed på tværs af de offentlige og ikke-offentlige skel.

– Der er ingen tvivl om, at vi skal finde nogle andre måder at samarbejde på, pointerer hun.

En fælles opgave

Noget af det, som man har indført i Aarhus Kommune, er 'Aarhus-kompasset', som skal være med til at sætte en retning for øget samarbejde og videndeling mellem for eksempel kommune og selveje.

– Når vi som kommune inviterer andre ind for at finde løsninger på nogle udfordringer, så skal vi også være fælles om at gå ind i den reelle løsningsskabelse, siger Maj Morgenstjerne og nævner som eksempel, at når samfundet har et problem med børn og unges mistrivsel, så er det ikke en opgave, som en kommune alene kan påtage sig.

– Vi skal som kommune øve os i at tage hånd om denne type opgaver uden at gribe til 'plejer'-løsninger, men rent faktisk involvere dem, som har noget at byde ind med.

Når det alligevel ikke altid sker, så skyldes det ifølge Maj Morgenstjerne, at der eksisterer nogle fasttømrede strukturer hos såvel det offentlige som ikke-offentlige.

– Pilen peger i begge retninger. Ligesom vi som kommune kan have en bestemt måde at gøre tingene på, så oplever jeg også, at det samme er tilfældet hos visse private aktører, siger Maj Morgenstjerne og fortsætter:

– Typisk er en civilsamfundsorganisation sat i verden for at løse én problemstilling, mens vi som kommune skal agere i et mere tværproblematisk felt. Her kunne jeg indimellem godt ønske mig, at den selvejende aktør kom med en bredere forståelse fremfor at se sin egen løsning som det eneste svar på en given problemstilling.

Frit lejde

Som et eksperiment indførte hun på et tidspunkt 'frit lejde' i dialogen med en samarbejdspartner fra civilsamfundet.

– Vi aftalte, at hver gang vi havde været sammen, så skulle de bagefter kunne fortælle om alle de gange, hvor jeg blev for meget 'kommune' og holdt fast i nogle strukturer, som lagde sig i vejen for samarbejde. Og jeg fortalte omvendt om de gange, hvor jeg oplevede, at de talte som en aktør, der ikke involverede os i løsningen. Det var interessant, fordi det viste, hvor de reelle barrierer for samarbejde og videndeling fandtes, fortæller Maj Morgenstjerne, der ser gode tegn på, at man i Aarhus er godt på vej til at få skabt en bedre kultur for videndeling.

– I morgen skal jeg til faktisk til en videnkonference om etniske minoritetsældre, som er iværksat af forskellige aktører fra civilsamfundet, og som vi som kommune går ind i. Her har vi lovet hinanden, at vi ikke på forhånd må komme med løsninger, men derimod skal komme med den viden, som vi hver især har.

Socialområdet sakter bagud

SOCIAL

TALKS

Videndelingen halter kraftigt på det sociale område, lyder det fra Niels Christian Barkholt, tidligere næstformand for Dansk Socialrådgiverforening og Andreas Rønne Nielsen, der står bag det nye Social Talks

Af Thorsten Asbjørn, journalist · Fotos: Evald Munksgaard Hansen og Ulrik Hansen, Vito

Der hersker et massivt problem med videndelingen på det sociale område.

Det påpeger Niels Christian Barkholt, tidligere næstformand for Dansk Socialrådgiverforening og Andreas Rønne Nielsen, ekspert i videndeling, der sammen har taget initiativ til det nye Social Talks, som har ambitioner om at udvikle nye veje til videndeling.

– Der er mange gode viljer og projekter inden for det sociale område, men vi har ikke formået at kortlægge og dele den gode praksis, siger Niels Christian Barkholt og slår ned på en velkendt problematik:

– Der har været brugt rigtig mange kræfter i for eksempel SATS-puljeregion og med frikommuner, og vi ser gode resultater. Men den tilegnede viden stopper med det enkelte projekt. Vi har ikke et kredsløb, der får viden spredt. Det mangler strukturen i vores samfund, og politisk mangler der mod til at nytænke videndelingen.

Sundhed fører

Andreas Rønne Nielsen, der har skrevet flere bøger om videndeling, og som gennem to årtier har hjulpet såvel private som offentlige virksomheder med videndeling drager en parallel til sundhedsområdet.

– Det sundhedsvidenskabelige område er langt længere fremme end det sociale område, når det kommer til videndeling, siger Andreas Rønne Nielsen og sætter samtidig ord på vidensamfundets paradoks, som i den grad slår igennem på det sociale område:

– Vi producerer langt mere viden, end vi gør brug af.

Tæt på praksis

Med etableringen af Social Talks, som de to har stiftet sammen med syv organisationer fra det sociale område, vil de skabe nye veje til succesfuld videndeling. Og her har man, fortæller Andreas Rønne Nielsen, et øje på, hvordan sundhedssektoren arbejder med videndeling.

– De har en helt anden praksis, hvor videndeling er bygget langt mere ind organisatorisk. Det ser vi med uddannelseslæger på hospitalerne. Der er ikke tilsvarende faste undervisere ude i den sociale praksis.

Derudover har Social Talks også ladet sig inspirere af, hvordan videndeling og efteruddannelse finder sted for praktiserende læger, som skal bevare deres ydernummer.

– Her er et system, hvor hele 15 procent af de praktiserende læger er facilitatorer, og de står for at implementere viden ude i praksis, når behovet er der. På det socialfaglige område er vi ikke i nærheden af den tilgang, hvor tilegnelsen af viden sker ude i praksis. Og det er et stort problem.

Minus til kurhotel

Et af videndelingens grundlæggende problemer inden for det sociale område er således, at der hersker en forkert tilgang til efteruddannelse, som ifølge de to Social Talks-stiftere har udviklet sig til at være et simpelt ledelsesværktøj.

– Efteruddannelse er i dag et fastholdelsesværktøj. Et individuelt tilbud til den enkelte medarbejder

om faglig og personlig udvikling. Det er ikke med afsæt i en tænkning om videntilegnelse til fællesskabet, som skal komme arbejdspladsen til gode som helhed. På den måde skaber det kun ringe effekt, siger Niels Christian Barkholt.

Andreas Rønne Nielsen forfølger pointen og understreger, at efteruddannelse som oftest sker som et tilkøb 'ude i byen', og dermed på alt for stor afstand af praksis. Det udfordrer den såkaldte transfer: hvordan vi flytter viden fra et sted til et andet.

– Er der for lang afstand, så taber du viden, siger Andreas Rønne Nielsen og kommer med et eksempel, hvor to medarbejdere er på efteruddannelse i samtalepraksis med børn og unge på et kurhotel.

– De har helt sikkert fået en god oplevelse ved at være væk fra arbejdspladsens dagligdag, men de har enormt svært ved at tage deres viden med hjem og oversætte den. Helt anderledes er det, hvis efteruddannelsen sker på arbejdspladsen og i hele medarbejdergruppen. Så oversættes den langt nemmere ind i konteksten. Der er videnskabelig evidens for, at der her sker en langt højere transfer.

Mangler overskud

Ét er god transfer-praksis. Noget andet er, at faggrupper indenfor det sociale område samtidig er så pressede, at der ikke er grundlag for videndeling. Niels Christian Barkholt fremhæver den faggruppe, han har repræsenteret.

– Socialrådgivere er fortsat massivt belastede. Det er en af de mest stressede faggrupper. De løber voldsomt stærkt, og det vanskeliggør at få viden ind i praksis. Der er simpelthen ikke tid til efteruddannelse og læring, når der blot lander flere og flere opgaver på den enkeltes bord.

Han anser også en øget specialisering indenfor de sidste to årtier som en forklaring på, hvorfor videndelingen har trange kår.

– At få delt viden på tværs er et stort problem på grund af, at vi er blevet mere og mere specialiserede, og der er flere og flere aktører. Det skaber fragmentering og manglende koordination. Du kan have fagpersoner, som står i midten og tænker: "Vi

får ikke løst hovedproblemet, at der er et barn eller en ung, der mistrives," siger Niels Christian Barkholt.

Igen opfordrer Andreas Rønne Nielsen til at rette blikket mod sundhedssektoren.

– Her bokser de med endnu mere viden, og de har også specialiseringen. Men vi kan hente lavthængende frugter rent strukturelt ved at kigge derover. Tag for eksempel bestemmelsen om kræftpakker, som politikerne tvang igennem. Det har krævet en tværgående koordinering og videndeling til gavn for den enkelte patient.

De er klar til at skubbe

Social Talks er godt i gang med at skabe nye former for videndeling, som de får ud at virke i praksis. Alt imens de har udviklet et nyt metodisk værktøj til efteruddannelse og videndeling, forsøger de at påvirke de overordnede strukturer på politisk niveau. Andreas Rønne Nielsen erkender, at det er en mastodont, som skal vendes.

– Både politisk og ude i kommunerne konstaterer vi, at der hersker enighed om vores analyse af problemerne. Men derfra og så til at få skabt en ny kultur er der lang vej igen, siger Andreas Rønne Nielsen, der oplever, at mindre kommuner generelt har et nemmere udgangspunkt, når det kommer til videndeling på tværs.

– Vi skal have jobcenter til at tale med socialforvaltning og lynhurtigt være i dialog med skoleforvaltningen, hvis der for eksempel også er et problem med skolefravær i den enkelte familie. I de små kommuner er fordelene, at beskæftigelsesafdelingen sidder tæt på familieafdelingen og skoleforvaltningen. I Københavns Kommune er alene den enkelte forvaltning fordelt på fem adresser.

Men de to Social Talks-stiftere nærer en forsigtig optimisme:

– Mange sidder lige nu og arbejder på, hvordan vi kan skabe en ny organisering, så myndighed og udfører kommer tættere på hinanden, og viden fra udfører flyder ind i myndighed, siger Niels Christian Barkholt.

Der er mange gode viljer og projekter indenfor det sociale område, men vi har ikke formået at kortlægge og dele den gode praksis.

Både politisk og ude i kommunerne konstaterer vi, at der hersker enighed om vores analyse af problemerne. Men derfra og så til at få skabt en ny kultur er der lang vej igen.

Om Social Talks

I samarbejde med kommuner og andre aktører udvikler Social Talks hybridseminarer, som fagpersoner og ledere kan deltage i direkte fra deres arbejdsplads i arbejdstiden. Seminarerne rummer temaer, der adresserer udfordringer i praksis. Arbejdspladser kan tegne et medlemskab til seminarerne. Social Talks er en almennyttig forening stiftet af syv organisationer, der deler en vision om at nytænke videndeling som en vej til at udvikle og styrke velfærden. De syv organisationer er Socialt Udviklingscenter SUS, Metodecentret, Dansk Socialrådgiverforening, De Anbragtes Vilkår, Livsværk, Det Sociale Netværk og Fri af Misbrug. De to stiftere er Niels Christian Barkholt, direktør, og Andreas Rønne Nielsen, COO.

Se socialtalks.dk

TEMA › VIDENDELING

Videndeling og tidsinvestering giver **bonus**

Morten Kold har skiftet 12 års sygemelding ud med praktikforløb og fleksjob, da han kom til en nordjysk kommune, som udover videndeling har haft fokus på at investere den nødvendige tid

Af Thorsten Asbjørn, journalist · Fotos: Cathrine Ertmann

For et år siden var det utænkeligt for Morten Kold, at han skulle sidde med i et mødelokale i en it-virksomhed som en succeshistorie. I dag er det virkeligheden.

– Morten er en gave for os. Vi har fået ekstra hænder, og han har et godt hoved. Selvfølgelig er der indlæring, men det er der altid. Morten finder løsninger og er en problemknuser, siger Mads Aagaard, it-tekniker, Inside Systems i Aalborg og kontaktperson for Morten under hans praktikforløb.

Den hjælpsomme kommune
Forud er gået 12 års sygemelding med arbejdsrelateret stress udløst af en Aspergers- og ADHD-diagnose. Nu er Morten en del af holdet hos it-virksomheden, der opkøber, tester og videresælger reservedele og serversystemer til hele verden.

Morten Kold tilskriver sin nuværende hjemkommune en stor del af æren for, at han omsider er lykkedes.

– Jeg bor i en kommune, som er interesseret og meget samarbejdsvillig. Jeg har fået en længerevarende plan, som jeg havde brug for, og hvor det hele hænger sammen, siger Morten Kold, der efter knap et halvt års praktik hos Inside Systems er bevilliget fleksjob.

Det individuelle blik

Michael Borre, kompetenceudvikler hos Special Minds Aalborg, der er en afdeling under Den Sociale Udviklingsfond (SUF), er med i it-mødelokalet. Special Minds hjælper unge og voksne med autisme til at lykkes med uddannelse og job. Ligesom Morten oplever han en kommune, som nu profiterer af, at den har været villig til at investere i såvel videndeling som tid.

– Kommunen har haft øje for at kigge hele vejen rundt og skabe et individuelt tilrettelagt forløb, der var tilpasset Morten og hans udgangspunkt. De har lyttet og ud fra det set på, hvad han har brug for, siger Michael Borre.

Der blev bevilget et særligt tilrettelagt individuelt forløb, hvor en af indsatserne var psykiater.

– Jeg havde brug for at få justeret min ADHD-medicin, og det har givet mig den nødvendige ro, at der kom styr på den del, siger Morten.

Et år med sammenhæng

Også hos Special Minds fik Morten ro til at finde sig selv og en handlingsplan. Først gennem et fem måneder langt individuelt tilrettelagt udviklingsforløb og dernæst fire måneder i et arbejdsvejneafklaringsforløb, som mandede ud i en virksomhedspraktik. Hele tiden i tæt dialog med kommunen omkring progressionen.

– I dag er det ikke unormalt med korte indskrivninger. Men her valgte kommunen at tilbyde Morten en længerevarende plan, så han kendte sin fremtid i små 10 måneder, og hvor de fulgte med i forløbet, siger Michael Borre.

I det hele taget mærker Morten Kold betydningen af at være kommet til en kommune, hvor alle relevante parter omkring ham deler den viden, som er vigtig. I hans tidligere hjemkommuner – i årene med sygemeldinger – fik han en ny sagsbehandler hvert halve år.

– Det var som at starte forfra hver gang, og det var enormt krævende. Nu er det den samme sagsbehandler, og det hele hænger sammen, siger Morten Kold.

Mentoren flytter med

Det betød også, at Morten Kold ikke stod alene og skulle bruge en masse energi på at forklare sig, da han startede op hos Inside Systems. Kommunen investerede i mentortimer til Michael Borre, så han gennem praktikperioden har haft ugentlig kontakt med Morten Kold.

– Det betyder meget, at Michael følger med som mentor. Hele mit liv har jeg været den, der har skullet tilpasse mig mest muligt. Det har taget en stor del af min energi. I mit hoved er der masser af ting, som er anderledes, end når man er neurotypisk. Det kan være svært at snakke om, fordi mange ikke forstår det, og det kan udvikle sig til tankemylder. Nu kan jeg tage den løbende med Michael, siger Morten.

Den perfekte arbejdsplads

For Morten Kold er Inside Systems en ideel arbejdsplads. De ser ikke diagnoser som nogen hindring og har aktuelt tre elever med autismediagnose. For dem er det uproblematisk, at medarbejdere kan have forskellige skånehensyn, for eksempel i form af afskærmninger eller dage, hvor der er brug for opgaver, som ikke kræver stor tankevirksomhed, men som er mere mekaniske.

– Gennem Mortens arbejdsvejneafklaringsforløb blev det klart for ham, hvilke skånehensyn der var brug for. Virksomheden har fået den viden, som er vigtig for dem, for at Morten fungerer, siger Michael Borre.

Bufferen i systemet

Inside Systems tillægger det også stor værdi, at Michael Borre er fulgt med som mentor under praktikforløbet – også efter forløbet hos Special Minds egentlig var afsluttet. Ikke fordi Morten ikke selv kan ytre sig.

– For os er det nemt, at Michael har kontakten til kommunen. Vi skal ikke bruge tid på dialog med en masse forskellige, men udveksler al den viden, der er vigtig, direkte med ham, siger Mads Aagaard.

Tilsvarende ser Michael Borre det som en gevinst, at Inside Systems fra starten har koblet Mads Aagaard på som kontaktperson.

– For Morten har det givet ro at vide, at alle dem, som har skullet hjælpe ham med at få det til at lykkes, har haft dialogen om ham.

” *I dag er det ikke unormalt med korte indskrivninger. Men her valgte kommunen at tilbyde Morten en længerevarende plan, så han kendte sin fremtid i små 10 måneder, og hvor de fulgte med i forløbet.*

Michael Borre, kompetenceudvikler
hos Special Minds Aalborg

” *Jeg bor i en kommune, som er interesseret og meget samarbejdsvillig. Jeg har fået en længerevarende plan, som jeg havde brug for, og hvor det hele hænger sammen.*

Morten Kold

TEMA › VIDENDELING

Den gode videndeling er vigtig for kommunen

For beskæftigelsesrådgiver Maja Rugholm og Rebild Kommune har den løbende videndeling skabt tillid og overbevist dem om, at et beskæftigelsesrettet forløb var den rette indsats til at hjælpe Morten Kold ud på arbejdsmarkedet igen

Af Thorsten Asbjørn, journalist · Foto: Cathrine Ertmann

God videndeling skaber tillid. God videndeling gør det nemt at træffe de rigtige beslutninger. Så enkelt er budskabet fra Maja Rugholm, beskæftigelsesrådgiver i Rebild Kommune, som har bevilget Morten Kolds forløb hos Special Minds i Aalborg, der tilbyder individuelt tilrettelagte job- og uddannelsesrettede forløb for unge og voksne med autismeprofil.

– De var det rette match for Morten, og der har fra starten været en tillid i samarbejdet. Dét, som vi aftaler sker, og jeg får den viden, som er vigtig, for at vi kan beslutte at bevilge til de næste vigtige skridt, siger Maja Rugholm.

Da hun blev rådgiver for Morten, blev det hurtigt klart for hende, at han i mange år havde kæmpet med en masse skift og fornemmelsen af hele tiden at skulle starte forfra. Hun var overbevist om, at det var vigtigt med en samlet og sammenhængende indsats med en tæt videnudveksling mellem dem omkring ham.

– Jeg er blevet inddraget, hver gang det har været relevant, og vi har haft tætte opfølgingsmøder med Morten og Michael fra Special Minds. Derudover har Mortens bostøtte også været med, så vi er kommet hele vejen rundt, siger Maja Rugholm.

Den fulde pøkke

Beskæftigelsesrådgiveren bevilgede et samlet forløb hos Special Minds til en start. Først et individuelt tilrettelagt udviklingsforløb over fem måneder og dernæst et arbejdssevneafklaringsforløb over lige så lang tid.

– For Morten var det vigtigt med en længerevarende plan, og hvor indsatsen var samlet. Det er altid en faglig individuel vurdering, der ligger til grund, og her kunne vi se, at det var det mest hensigtsmæssige, siger Maja Rugholm og fortsætter:

– Vi har været enige om vejen med Special Minds. Nogle gange kan du have tilbud, hvor de kører mod B, og rådgiveren tænker mod A. Her har vi sammen med Morten haft en klar retning. Når der har været bump, har vi drøftet dem rent fagligt – og selvfølgelig inddraget Morten, siger hun.

Viden giver tryghed

Forløbet, som Rebild Kommune bevilgede hos Special Minds, har betydet, at al viden og udvikling omkring Morten blev centreret ét sted.

– Fordelen var, at han her både kunne få undervisningsdelen, psykoedukation, en frokostramme med social træningsbane, sociale aktiviteter og en

håndholdt indsats ud i en virksomhed, hvor Special Minds går med. Der er ikke en viden, som går tabt, for den er samlet ét sted, siger Maja Rugholm, men understreger:

– Det er vigtigt at sige, at det ikke er alle borgere, som profiterer af et forløb som Mortens, og hvor vi vurderer, at det er den rette løsning. Nogle kan eksempelvis have brug for skift undervejs for at blive udfordret.

Jobcenter Rebild arbejder altid ud fra, at hver borger skal have en individuel plan med indsatser, der fører til beskæftigelse.

– Det vil altid være i dialog med den konkrete borger og ud fra dennes behov i forhold til udvikling af arbejdsevnen, siger Maja Rugholm.

Mentor med på job

Rebild Kommune har også købt Michael Borre som mentor, så han under praktikforløbet hos Inside Systems – efter endt arbejdssevneafklaring – har haft ugentlig dialog med Morten og Inside Systems.

– Michael kendte virksomheden i forvejen, så det var godt givet ud – både for Morten og for virksomheden. Michael er med ude i virksomheden, og

der bliver ikke bare overdraget et stykke papir om Morten, hvor vigtig viden går tabt.

” *For Morten var det vigtigt med en længerevarende plan, og hvor indsatsen var samlet. Det er altid en faglig individuel vurdering, der ligger til grund, og her kunne vi se, at det var det mest hensigtsmæssige.*

Maja Rugholm, beskæftigelsesrådgiver i Rebild Kommune

SUF sætter unge i centrum på årsmøde

Evnen til at skabe socialfaglig innovation er en hjørnesten i vores arbejde – og her spiller dem, som er indskrevet hos os, en helt central rolle, lød det fra regionsdirektør Margrethe Langer, da hun delte ud af SUF's viden og erfaringer ved Selveje Danmarks årsmøde

Af Peter Borberg, mag.art. & journalist

"Medarbejderdrevet innovation". Sådan lød overskriften for det oplæg, som Den Sociale Udviklingsfond (SUF) var inviteret til at levere på Selveje Danmarks årsmøde for få måneder siden. Margrethe Langer, regionsdirektør i SUF, var begejstret for invitationen.

– Ethvert initiativ, som kan styrke videndelingen mellem de selvejende aktører, hilser vi velkommen, siger Margrethe Langer og tilføjer:

– Samtidig er evnen til at skabe socialfaglig innovation en hjørnesten i vores arbejde – og her spiller dem, som er indskrevet hos os, en helt central rolle.

Brugerdrevet innovation

Derfor fik hendes oplæg også en lidt anden vinkel end den, der i udgangspunktet var lagt op til. Fremfor at tale om medarbejderdrevet innovation valgte Margrethe Langer at dele ud af viden og erfaringer med såkaldt "brugerdrevet innovation".

– Til syvende og sidst er det de mennesker, som befinder sig i sårbare og vanskelige livssituationer, når de bliver indskrevet hos os, der driver udviklingen, sagde Margrethe Langer under oplægget, som havde til formål at inspirere de selvejende medlemmer, der gæstede årsdagen i Selveje Danmark.

Kodeordet er invitationer

Margrethe Langer kom blandt andet ind på, hvordan man i SUF arbejder med løbende dataindsamling fra de indskrevne med henblik på kontinuer-

ligt at justere og udvikle indsatserne. Men dét, som i særlig grad havde hendes opmærksomhed, var, hvordan der skabes udvikling i den daglige socialfaglige praksis, hvor den sårbare unge er sammen med sin socialkonsulent.

– Grundlæggende møder vi de unge med forventningen om, at deres viden og erfaring er afgørende for udviklingen af den socialfaglige indsats på individ-, gruppe- og organisationsniveau, sagde Margrethe Langer og fortsatte:

– Kodeordet er invitationer. I det ligger, at vores socialkonsulenter skal være i stand til at invitere den unge til at dele ud af sin livsindsigt og sine erfaringer, så vi får et billede af, hvad der rent faktisk virker for den unge inde bag alt det svære. At få øje på de små invitationer, når de opstår i "døråbningen", er en konstant øvelse.

At lytte til det skæve

At det samtidig kan være en svær øvelse, lagde Margrethe Langer ikke skjul på. Risikoen for, at socialkonsulenten – ud fra de bedste intentioner – kommer til at agere benspænd, er altid til stede.

– Vi er som professionelle de værste til at spænde ben for udviklingen, fordi vi uundgåeligt kan være fagligt forudindtagede om, hvad der virker, lød budskabet fra Margrethe Langer.

– Vi skal turde slippe kontrollen, komme i tvivl og sætte idéerne fri. Når vi rammes af medfølelse, og

” Vi skal turde slippe kontrollen, komme i tvivl og sætte idéerne fri. Når vi rammes af medfølelse, og vores nysgerrighed afløses af et behov for at ”ordne”, indtræder der en systemadfærd og dermed en risiko for, at vi ikke får indfanget det, der kommer fra den unge, og som måske lyder skævt, skørt og irrationelt.

Margrethe Langer, regionsdirektør i SUF

vores nysgerrighed afløses af et behov for at ”ordne”, indtræder der en systemadfærd og dermed en risiko for, at vi ikke får indfanget det, der kommer fra den unge, og som måske lyder skævt, skørt og irrationelt. Her har socialkonsulenterne en særdeles vigtig opgave, fordi de både skal evne at spørge ind til det, som de ikke forstår, og samtidig skal de være i stand til at ”oversætte” den unges tanker og idéer til den socialfaglige kerneopgave.

Nærvær og tilgængelighed

Det forudsætter, at der er etableret en relation, som er båret af lige dele autenticitet, tillid og professionalisme.

– Når man som os har en ambition om at få frisat de idéer og kompetencer, som vores unge kommer med, men som de ofte gemmer på, så er vores socialkonsulenter nødt til at have et fagligt rum at kunne handle i. Derfor er selvledelse og rådighed to af de organisatoriske nøglebegreber i SUF, lød det fra Margrethe Langer, som uddybede:

– Hvor selvledelse giver socialkonsulenten vide rammer til at kunne handle på en idé, som den unge har, så gør rådigheden – hvor socialkonsulenten er tilgængelig 24/7 – det muligt at gribe idéen, når den er der. Derfor er begreberne nærvær og tilgængelighed også dybt indlejret i vores måde at tænke organisering på, fordi det er så vigtigt, at nærværet og tilgængeligheden rent faktisk bliver praktiseret.

TEMA > VIDENDELING

Unge i centrum for videndelingen

I SUF er den unge midtpunkt for videndelingen om sit eget forløb. En tur rundt i tre forskellige SUF-afdelinger giver et indblik i, hvordan videndelingsværktøjer mellem kommune, selvejet og øvrige aktører skaber sammenhæng for den enkelte

DET AUTISMERETTEDTE BOTILBUD – BOAS FREDERIKSBERG

Sort på hvidt er en hjælp

Lisa har autismeprofil og oplever, at det gør en verden til forskel, at videndeling er noget, som foregår fysisk i et nyudviklet hæfte

I SUF er der udviklet et nyt progressionsmålingsværktøj i form af et fysisk hæfte. Her rater den unge sig selv inden for en række områder, som knytter sig til personlige og sociale udfordringer, sundhed, evnen til at varetage praktiske opgaver, økonomi osv.

For Lisa, der for et halvt år siden kom til BOAS Frederiksberg, er det nye hæfte særdeles brugbart.

– Jeg er autist og har Aspergers, og derfor kan jeg godt lide, når ting står sort på hvidt. Alle kan se, hvad jeg skal arbejde med og henimod, siger Lisa, der opfatter sig selv som nonbinær. (Derfor omtales Lisa med de kønsneutrale pronomener de, dem og deres i stedet for hun, hende og hendes i denne artikel, red.).

Det nye hæfte, som de deler med deres vejledere har en yderligere styrke, fremhæver Lisa.

– Visualiseringen er god, og gør det nemt at gå til.

Begge taler med

Hæftet med progressionsmålingen er bygget op, så både den unge og socialkonsulenten giver sin vurdering i forhold til de enkelte punkter. Og den udveksling, som det lægger op til, kan Lisa godt lide.

– Det er godt at se mine egne forventninger til mig selv og samtidig få socialkonsulentens billede af, hvor jeg er. På den måde bliver det tydeligt, hvad jeg skal arbejde med, siger Lisa.

Sine Nejsum, socialkonsulent, BOAS Frederiksberg og en af Lisas to vejledere, er enig:

– Det er et hæfte, som vi kan sidde sammen med, og det giver en god anledning til en snak om, hvad Lisa tænker, og hvad jeg tænker. Vi kommer omkring de

” *Det er et hæfte, som vi kan sidde sammen med, og det giver en god anledning til en snak om, hvad Lisa tænker, og hvad jeg tænker.*

Sine Nejsum, socialkonsulent,
BOAS Frederiksberg

centrale emner på en systematisk måde. Jeg oplever, at det meget visuelt giver et overblik over de områder, som Lisa gerne vil arbejde med, siger Sine Nejsum.

Førhen var progressionsmålinger noget, der foregik digitalt, men den nye, fysiske materialisering kan noget helt andet som pædagogisk værktøj, fremhæver Sine Nejsum.

– Nu er det et aktivt, levende redskab, som inviterer til dialog, siger socialkonsulenten.

Bevægelsen ud i verden

Da Lisa kom til BOAS Frederiksberg, var det i høj grad indflytningsmålene, der fyldte i den første tid. Lisa, som også har angstproblematikker og lige nu er ved at blive udredt for OCD, skulle bruge de første måneder på at få skabt sig en god base i det nye botilbud.

Nu viser progressionsmålingen, at både Lisa og deres vejledere vurderer, at det for Lisa er særlig vigtigt at arbejde med ud-af-huset-kompetencer.

– For eksempel det at bevæge mig ud alene. Jeg har et mål om at kunne bevæge mig ud til f.eks. aktiviteter uden ledsagelse, siger Lisa.

Og netop her kan det nye værktøj vise progression. – Når vi vender tilbage og ser, hvordan jeg tidligere vurderede mig selv, så kan jeg se, at jeg rykker mig, siger Lisa.

” *Det er et rigtig godt værktøj. Når jeg har ratet mig selv lavt på et punkt, så kan jeg arbejde med det og dermed få en højere score næste gang.*

Tilde

Når Tilde kigger tilbage på, hvordan hun tidligere havde det med statusrapporter og videndeling, så er det ikke gode minder. Fra hun var ganske lille, har hun været anbragt i plejefamilier, og siden har hun haft et liv på bo- og opholdssteder.

– Jeg er vokset op med samværs- og handleplaner. Der har hele tiden været skrevet om noget, som jeg skal blive bedre til. Jeg har kunnet læse om mig selv. Det har været information om mig til mine sagsbehandlere, siger Tilde.

Nu er hun med

For Tilde var det en omvæltning, da hun for to år siden kom til SUF Nordsjælland, et bo-selv-tilbud for unge og voksne med emotionelle, sociale og psykiske vanskeligheder. Nu skulle hun selv være med til at skabe den viden, som bliver delt om hende. Både i de årlige statusrapporter, men også i et nyudviklet værktøj til progressionsmåling.

– Det gør en verden til forskel for mig, at jeg selv er med til at formulere, hvad der står om mig, og jeg altid kigger med, hvis Serap (Øzdemir, socialkonsulent, SUF Nordsjælland, red.) skriver noget om mig, siger Tilde.

For socialkonsulenten er det altafgørende, at de unge er inddraget i videndelingen.

– Du skal ikke læse om dig selv i tredje person. Det er vigtigt, at der er transparens, og du kan genkende dig selv i det, der står, siger Serap Øzdemir.

DET PSYKOSOCIALE BOTILBUD – SUF NORDSJÆLLAND

Tilde var tidligere bange for videndeling

Et nyt progressionsmålingsværktøj samt inddragelse i statusrapporter betyder, at Tilde i dag er tryk og glad for den viden, som deles om hende

Et blik for hverdagsudviklingen

Og netop med det nye progressionsudviklingsværktøj, som er udviklet i SUF, oplever Tilde endnu mere inddragelse. På en række parametre vurderer hun sig selv og sine kompetencer indenfor blandt andet madlavning, rengøring, deltagelse i aktiviteter, håndtering af økonomi. Dernæst laver Serap Øzdemir en tilsvarende vurdering.

– Det er et rigtig godt værktøj. Når jeg har ratet mig selv lavt på et punkt, så kan jeg arbejde med det og dermed få en højere score næste gang, siger Tilde, der også får et brugbart spejl holdt op, når hun ser, hvordan Serap Øzdemir vurderer hende på de tilsvarende spørgsmål.

– Tilde rater generelt sig selv lavere, end jeg gør. Det skyldes, at din selvtillid ikke er stor, fordi du ikke føler, at du har lært mange af de basale livsfærdigheder. Her giver det anledning til gode snakke om, at du faktisk kan mere, end du selv har et billede af, siger Serap Øzdemir.

For Tilde er det gavnligt med et løbende videndeling-værktøj som supplement til statusrapporten.

– Hvor statusrapporten er om mine mere overordnede mål, som vi formulerer sammen med kommunen, så tager progressionsmålingen fat om issues med mere aktuelle problemstillinger.

DET UDDANNELSES- OG BESKÆFTIGELSESRETTEDE FORLØB – SPECIAL MINDS

”Jeg skal ikke forklare mig”

Emil er i gang med en STU hos Special Minds, og for ham er det af stor betydning, at han selv er med til at udforme den viden, som udveksles om ham

– Viden flyder. De ved noget om mig, og jeg skal ikke forklare mig hver gang.

19-årige Emil med autismediagnose går ikke til hverdag og tænker over den videndeling, som finder sted omkring ham. Alligevel mærker han betydningen af, at han selv er så kraftigt inddraget i den plan, som han arbejder efter.

– Jeg er selv med til at definere mine mål og bestemme, hvad der står om mig, siger Emil.

Udviklingen træder frem

Hos Special Minds, der tilbyder uddannelses- og beskæftigelsesrettede forløb for unge og voksne med autismediagnose, finder videndelingen sted på flere fronter. Der er videndelingen mellem Emils STU-vejleder i Aarhus Kommune, hans forældre, Special Minds og ham selv. Det sker blandt andet i forløbsplaner og statusmøder.

Rikke Tønder, kontaktperson for Emil og STU-underviser, Special Minds, oplever, at den skriftlige videndeling er af særlig betydning, når det kommer til det overordnede udviklingsperspektiv.

– Forløbsplanen er god, fordi den giver et samlet billede af, hvor det starter, og hvor det skal slutte. På den måde kan vi, der er omkring Emil – sammen med ham – se hans udvikling. Fra da han begyndte her, og det var et mål overhovedet at komme herud, til det næste mål om at deltage i det sociale, og til nu, hvor målet er job, siger Rikke Tønder.

Planen ved hånden

Emil og Rikke Tønder griber ikke kun fat i forløbsplanen den ene gang om året, når der er statusmøde med STU-vejlederen. Når der sker forandringer for Emil – som da han for eksempel valgte at holde en pause med tysk, eller da praktikdelen blev intensiveret – kom forløbsplanen også frem.

– Når udviklingen og forandringerne bliver nedskrevet, får de større værdi, fordi det træder så tydeligt frem. Og det er vigtigt, at vi og STU-vejlederen har en løbende udveksling om, hvor Emil er, så vi kan møde ham på rette vis.

Jobbet i sigte

Lige nu, hvor Emil skal til at i gang med sit tredje og sidste år på STU, er han ikke i tvivl om, hvad der er overskriften for den videndeling, som sker om ham.

– Praktik, praktik, praktik, siger han, velvidende, at det klare mål det næste år er at blive afklaret om, hvad det er for en jobfremtid, han skal sigte efter. Og når han om godt et år er på bordet i rehabiliteringsudvalget i forhold til fleksjob-vurdering, er han glad for, at hans STU-vejleder har hans forløbsplan med.

– Så behøver jeg heller ikke her at skulle forklare det hele om mig selv, siger han.

” Når udviklingen og forandringerne bliver nedskrevet, får de større værdi, fordi det træder så tydeligt frem.

Rikke Tønder, kontaktperson for Emil og STU-underviser

TEMA › VIDENDELING

Nye specialiserede tilbud har videndeling som **grundsøjle**

Når der opstår nye afdelinger i Den Sociale Udviklingsfond, er de drevet af ledere på videnjagt og i videndialog

Af Peter Borberg, mag.art. & journalist

Det starter i reglen med en tilbagevendende udfordring, som til sidst udmønter sig i en konstatering: Der mangler et specialiseret tilbud, som tilgodeser en bestemt målgruppe og en kompleks problemstilling indenfor det sociale område.

Sådan er flere af afdelingerne i Den Sociale Udviklingsfond opstået, og undervejs har det i visse tilfælde banet vej for videndeling med eksterne samarbejdspartnere. Det var for eksempel tilfældet, da SUF Veteran, som er et forsorgshjem for PTSD-ramte krigsveteraner, i 2016 så dagens lys. Etableringen faldt sammen med, at Forsvarets Veterancenter – en indgang for støtte til veteraner og pårørende – blev etableret, og de to tilbud skulle siden få et tæt parløb på videnområdet.

– Såvel Veterancentret som SUF Veteran blev til i en tid, hvor man politisk havde erkendt, at der manglede et tilbud, som kunne gribe de skadede veteraner, siger Helle Iversen, faglig koordinator, SUF Veteran.

Det rette setup

Sammen med Jesper Maigaard, som på daværende tidspunkt var socialkonsulent i SUF Syd og selv har en baggrund som veteran, begyndte en idé omkring 2011 at tage form. Idéen om at skabe et tilbud, som kunne give krigsveteranerne et skub i retning mod et bedre liv.

– Selvom jeg havde taget en coachuddannelse med det formål at komme ud at hjælpe veteranerne, så var der reelt ikke noget sted, hvor man havde det rette socialfaglige setup. Det vurderede vi, at vi kunne skabe i SUF, fordi vi både kunne gøre brug af min baggrund som veteran og hele organisationens socialpædagogiske kompetencer, fortæller Jesper Maigaard, som i dag er forstander for SUF Veteran.

Tilbuddet ændrer sig

Udover at besøge eksisterende veteranhjem i såvel Danmark som udland, deltage i konferencer samt dykke ned i alt, hvad der fandtes af relevant litteratur og undersøgelser indenfor området for skadede krigsveteraner, havde Helle Iversen og Jesper Maigaard et tæt parløb med Forsvarets Veterancenter, som blandt andet råder over en forskningsenhed.

– Vi havde brug for at få en så stor viden som mulig

om omfanget af de veteraner, som ikke blev "fanget ind" af de daværende tilbud. Her var Veterancentret gode til at dele ud af deres viden, ligesom centret formidlede kontakt til en psykolog, der målrettet arbejdede med PTSD-ramte veteraner, fortæller Helle Iversen og fremhæver, at netop videndelingen med Veterancentret endte med at få afgørende betydning for udformningen af det endelige SUF Veteran-tilbud.

– Hvor vi i første omgang gik med en forestilling om, at det skulle være et tilbud om støtte i eget hjem, så bevægede vi os i retning af et tilbud til de veteraner, som enten er på kanten af hjemløshed eller reelt hjemløse, siger Helle Iversen.

Videndeling på tværs

Kontakten til Forsvarets Veterancenter har holdt ved.

– Vi har en fortløbende dialog med Veterancentret, og den handler i høj grad om videndeling, fordi vi hele tiden er optagede af, hvilke veterangrupper vi nu skal forholde os til, og hvordan vi styrker vores indsatser. Samtidig deler vi ud af vores egen viden og erfaringer til glæde for blandt andre Veterancentret, og jeg mener faktisk, at vi har været med til at udvikle indsatsen på veteranområdet, siger Jesper Maigaard.

Helle Iversen indskyder:

– Det skyldes samtidig, at vi til stadighed gør flittigt brug af veteranernes egen viden ved at være nysgerrige og opsøgende i forhold til, hvad det er for en støtte, som de selv mener, at de har brug for.

Den samlede problemstilling

Dén nysgerrighed genkender Alexandra Huszar, afdelingsleder i et andet specialiseret SUF-tilbud, tilbuddet BOAS Villa i Taastrup, der blev etableret i 2021, og som i lighed med SUF Veteran er opstået på baggrund af, at der manglede et tilbud til en given målgruppe, nemlig unge og voksne, som både har en autismeprofil og en spiseforstyrrelse. Ligesom ved tilblivelsen af SUF Veteran var BOAS Villa i den indledende fase ude at hente al den faglige viden, som knytter sig til kombinationen spiseforstyrrelse og autisme. Og derudover har der været stort fokus på at indhente erfaringsbaseret viden.

– At gøre brug af den viden og de erfaringer, som

den unge eller voksne selv kommer med, har været helt afgørende i tilblivelsen af vores tilbud, fastslår Alexandra Huszar, som tidligere var socialkonsulent hos BOAS Frederiksberg. Hun fortsætter:

– Fremfor at tale om mad og vægt, så søger vi at favne vores beboeres samlede problemstilling, og det kan vi kun gøre ved at få deres viden om deres personlige baggrund og deres eget perspektiv på deres udvikling.

Mellem to stole

Idéen om et nyt tilbud opstod på baggrund af et stigende antal henvendelser om unge med både autisme og spiseforstyrrelse.

– Det var tydeligt, at der manglede viden på området, siger Alexandra Huszar, som i forbindelse med opbygningen af BOAS Villa gjorde sig klogere på, hvordan der rundt om i landet blev arbejdet med autisme og spiseforstyrrelser. Et mønster tegnede sig.

– Problemet var, at der var mange, som faldt ned mellem to stole, fordi det enten var autismen eller spiseforstyrrelsen, der blev arbejdet med, og samtidig blev de sat sammen med nogle målgrupper, som står med nogle helt andre udfordringer, fortæller Alexandra Huszar, som blandt andet samarbejder med Psykiatrisk Center Ballerup, hvor man giver udtryk for at være interesseret i den viden, som BOAS Villa tilføjer et komplekst område.

Alexandra Huszar ser desuden gerne, at videndelingen vinder frem andre steder.

– Set fra min stol så bør behandlingspsykiatrien tale meget mere sammen med botilbud og behandlingssteder, hvor man sidder med autismeviden. Der er brug for at få udbredt en større viden om samspillet mellem autisme og spiseforstyrrelser, siger hun.

Udfordrende konstellation

Styrkelse af videndeling var også en væsentlig årsag til, at SUF-afdelingen BOAS Brønshøj i 2021 åbnede. Botilbuddet, der rummer tre såkaldte solistprojekter på samme lokation, har blandt andet til formål at skabe gode rammer for daglig sparring og videndeling blandt en gruppe medarbejdere, som ellers ville arbejde hver for sig.

– Unge og voksne indenfor autismspektret med svære følgetilstande som angst, OCD og personlig-

hedsforstyrrelse ender stadig oftere med at skulle støttes i et solistprojekt. De har behov for omfattende 1:1-støtte, og det betyder, at medarbejderne nemt kan komme til at være meget alene på det rent faglige niveau, fortæller Jesper Frededahl Klaaby, afdelingsleder, BOAS Brønshøj.

Og det var netop, hvad han oplevede, da han som socialkonsulent var med til at etablere et solistprojekt i regi af BOAS Mentor på Frederiksberg. Opgaven skulle løses akut, men konstellationen var ikke uden udfordringer.

– Jeg og mine kolleger i projektet var meget alene med den unge, fordi solistprojektet kørte lidt som en satellit for sig selv udenfor afdelingens vante rammer. Det gjorde det svært at få den daglige sparring fra kolleger, og derfor meldte der sig idéen om at skabe en fælles ramme for flere solistprojekter og dermed mulighed for en styrket videndeling og et fagligt fællesskab for personalegrupperne knyttet til de enkelte solistprojekter, fortæller Jesper Frededahl Klaaby.

Efterlyser netværk

I dag har BOAS Brønshøj skabt et arbejdsfællesskab, der vinder på denne videndeling.

– Fordi vi er samlet på ét sted, er det let at gå over til en kollega og drøfte nogle problemstillinger, hvilket i sidste ende er til fordel for progressionen i indsatsen, siger Jesper Frededahl Klaaby, som i forbindelse med etableringen af BOAS Brønshøj var i dialog med samarbejdskommuner for at få deres bidrag til, hvad tilbuddet skulle leve op til.

– For os er det vigtigt at være tæt på vores samarbejdspartnere, fordi de siger, vi får ind, er så komplekse, at vi har brug for alle de input, vi kan få, siger Jesper Frededahl Klaaby.

Når det er sagt, lægger afdelingslederen samtidig ikke skjul på, at han indimellem savner videndeling med andre aktører indenfor området.

– Selvfølgelig nyder vi godt af den viden, som allerede eksisterer i SUF, men jeg kunne godt tænke mig at få skabt kontakter til andre solistprojekter og få skabt et netværk, hvor vi kan vende faglige problematikker, slutter han.

SUF Veteran

SUF Veteran er et godkendt forsorgshjem for PTSD-ramte krigsveteraner, som har behov for et midlertidigt botilbud samt aktiverende støtte og hjælp. SUF Veteran, der holder til ved Nr. Broby på Fyn, tæller 10 selvstændige boliger, som veteranerne bor i. Med baggrund i behovet – og i dialog med Forsvarets Veterancenter – har man i SUF besluttet at etablere et tilsvarende tilbud med 10 pladser i Jordløse kun få minutters kørsel fra det eksisterende tilbud i Nr. Broby. De første 4 veteraner flyttede ind i Jordløse den 15. november 2022.

BOAS Villa

BOAS Villa er et botilbud for normalt begavede unge og voksne mellem 16 og 40 år med Autisme Spektrum Forstyrrelse og en spiseforstyrrelse – eller forstyrret spisning, der er opstået som en følgetilstand til autismen.

BOAS Brønshøj

BOAS Brønshøj er et botilbud med tre solistprojekter målrettet unge og voksne mellem 14 og 40 år med en Autisme Spektrum Forstyrrelse samt svære følgediagnoser som angst, depression, OCD, personlighedsforstyrrelse og tilknytningsforstyrrelse, der stiller krav om omfattende støtte og vejledning 24 timer i døgnet.

Er vores indsatser nu også så **recovery-orienterede**, som vi siger?

Satspuljeinitiativet ”Styrket kvalitet i socialpsykiatrien” under Socialstyrelsen skal give socialpsykiatrien et kompetenceløft med afsæt i en recovery- og rehabiliterende tilgang. Udvalgte SUF-afdelinger får lejlighed til at dele deres viden og kvalificere egen praksis

Af Peter Borberg, mag.art. & journalist

– Det her ligger rigtig godt til os!

Sådan lød den umiddelbare reaktion fra Gitte Jensen, afdelingsleder, SUF Midt/Vest, da hun første gang hørte om satspuljeinitiativet ”Styrket kvalitet i socialpsykiatrien”, som Socialstyrelsen står bag. Et treårigt projekt, der har til formål at give socialpsykiatrien et kompetence- og kvalitetsløft med afsæt i recovery og rehabilitering.

– Netop recoverydelen, som handler om størst mulig brugerinddragelse, tiltaler mig. I vores socialfaglige indsats er inddragelse helt central i vores tilgang til de mennesker, som vi arbejder med i Den Sociale Udviklingsfond (SUF), siger Gitte Jensen, der står i spidsen for en SUF-afdeling, der skaber individuelle og fleksible tilbud til unge og voksne med betydelige personlige, sociale og familiemæssige problemstillinger.

– Idéen om at tage udgangspunkt i de unges drømme, ønsker og håb, som er selve omdrejningspunktet for recovery, har vi arbejdet med gennem mere end 30 år i SUF, siger Gitte Jensen og tilføjer:

– Satspuljeinitiativet og rådgivningen fra Socialstyrelsen har givet os en anledning til at dykke ned i og kvalificere vores erfaringer.

To arenaer mødes ”Styrket kvalitet i socialpsykiatrien”, der blev søsat i 2019, retter sig primært mod botilbud på det socialpsykiatriske område samt personale, der leverer bostøtte hos borgere i eget hjem. I SUF er man begejstret:

– Dét, som gør det her projekt så interessant for os at gå ind i, er, at vi både får lejlighed til at gå på opdagelse i recovery, der er borgerens domæne, og rehabiliteringen, som handler om, hvordan vi professionelt og metodisk understøtter borgeren og skaber udvikling. Det er to arenaer, der mødes, og det er et krydsfelt, som altid er interessant for os at beskæftige os med, siger Erva Ajkunic, sundhedsfaglig projektleder i SUF. Hun fortsætter:

– Er vores indsatser nu også så recovery-orienterede, som vi siger? Har vi de fornødne recovery-kompetencer, og hvordan kommer de til udtryk? Hvordan måler vi borgernes recovery? Det er blot nogle af de spørgsmål, som vores medvirken i Socialstyrelsens projekt rejser i vores egen organisation.

Data analyseres

Som et led i satspuljeinitiativet har de medvirkende indsamlet data om de unges oplevelser af recovery og rehabilitering. Disse data bliver indsendt til Socialstyrelsen, som kvitterer med en analyserapport.

– Vi arbejder løbende med indsamling af data for at blive klogere på, om vi skaber de ønskede effekter for dem, som er i forløb. Det her giver et ekstra perspektiv, siger Erva Ajkunic og slutter:

– Selvom vi synes, at vi er rigtig gode til recovery og rehabilitering, så kan det sagtens være, at vi har nogle blinde vinkler, som vi skal arbejde med.

Bekymrende tal

31.000 voksne borgere med psykiske vanskeligheder modtog i 2016 indsatser efter Serviceloven. Antallet af borgere, der modtager hjælp i socialpsykiatrien, er ifølge KL steget med **17 procent** i perioden 2014-2017.

Kilde: Socialstyrelsen.

” *Selvom vi synes, at vi er rigtig gode til recovery og rehabilitering, så kan det sagtens være, at vi har nogle blinde vinkler, som vi skal arbejde med.*

Erva Ajkunic, sundhedsfaglig projektleder, SUF

” *Idéen om at tage udgangspunkt i de unges drømme, ønsker og håb, som er selve omdrejningspunktet for recovery, har vi arbejdet med gennem mere end 30 år i SUF.*

Gitte Jensen, afdelingsleder, SUF Midt/Vest

”Styrket kvalitet i socialpsykiatrien”

Satspuljeinitiativet ”Styrket kvalitet i socialpsykiatrien” har til formål at give et kvalitets- og kompetenceløft til socialpsykiatrien med afsæt i en recovery-orienteret og rehabiliterende tilgang. Socialstyrelsen tilbyder i den forbindelse rådgivning, kompetenceudvikling og viden til landets kommuner og socialpsykiatriske tilbud. Initiativet startede i 2019 og slutter i 2022.

Kilde: Socialstyrelsen.

Socialstyrelsen **trykprøver** socialtilbud på deres evne til recovery og rehabilitering

Gennem tre år har Socialstyrelsen rådgivet en række socialtilbud med det overordnede mål at styrke kvaliteten i socialpsykiatrien

Af Peter Borberg, mag.art. & journalist

Gennem de sidste tre år har Socialstyrelsen haft et praksisnært fokus på udvikling af socialpsykiatrien. Det sker gennem satspuljeinitiativet "Styrket kvalitet i socialpsykiatrien". Målet er at skrue op for den recovery og rehabilitering, som blandt andet findes på det specialiserede socialområde.

– Hvis vi skal skabe forbedringer for mennesker med psykiske udfordringer, så er det helt afgørende, at vi kommer i dialog med de tilbud, der samarbejder med disse mennesker. I den sammenhæng ved vi, at recovery og rehabilitering kan noget særligt i forhold til at skabe meningsfuld støtte og progression i de sociale indsatser, siger Aleksander Marzec Petersen, specialkonsulent, Socialstyrelsen.

Meningsfuldt liv

Ved udgangen af 2022 har Socialstyrelsen igangsat 72 rådgivningsforløb i samarbejde med botilbud og bostøtteindsatser i såvel kommunalt, regionalt som selvejende regi med recovery og rehabilitering som omdrejningspunkt.

– Det er ikke, fordi vi kommer med noget banebrydende nyt, som vi presser ned over hovedet på de sociale tilbud. Dét, som vi kommer med, er en vi-

densbaseret vejledning, som kan understøtte den rette socialfaglige udvikling i retning mod en endnu stærkere recovery og rehabilitering, der i sidste ende forbedrer muligheden for et selvstændigt og meningsfuldt liv, sådan som det enkelte menneske selv definerer det, siger Aleksander Marzec Petersen.

Otte principper

Som et led i projektet har Socialstyrelsen formuleret otte principper for, hvordan der arbejdes med recovery og rehabilitering.

– Ét er i den sammenhæng, hvad principperne lægger op til. Noget andet er, hvordan de folder sig ud i praksis, og derfor er det også for os interessant at indgå i samarbejdet med de sociale tilbud. Vi får bestemt noget igen, understreger Aleksander Marzec Petersen og slutter:

– Men det altoverskyggende mål er, at de sociale tilbud, som i dag mener, at de arbejder recovery-orienteret og rehabiliterende, får lejlighed til at trykprøve, om det, de gør i hverdagen, rent faktisk stemmer overens med det begrebsapparat, som vi præsenterer dem for.

” Hvis vi skal skabe forbedringer for mennesker med psykiske udfordringer, så er det helt afgørende, at vi kommer i dialog med de tilbud, der samarbejder med disse mennesker.

Aleksander Marzec Petersen, specialkonsulent, Socialstyrelsen

8 principper for recovery og rehabilitering:

”Styrket kvalitet i socialpsykiatrien” hviler på en recovery-orienteret tilgang til rehabilitering, som tager afsæt i otte retningsgivende principper:

1

Tag udgangspunkt i borgernes håb, ønsker og drømme

2

Fokusér på borgernes ressourcer

3

Støt borgerne i at deltage i de almene fællesskaber

4

Arbejd koordineret med borgernes samlede livssituation

5

Følg op på indsatsen, så den altid er den rette

6

Mød borgerne med åbenhed, tillid og respekt

7

Hjælp borgerne så tidligt som muligt

8

Arbejd med afsæt i viden, og brug metoder, der virker

Kilde: Socialstyrelsen.

” Vi har valgt at udgive et magasin, som ikke kun gør os selv klogere, men også vores samarbejdspartnere. Målet er videndeling på øverste hylde, fordi vi grundlæggende tror på, at det er en af forudsætningerne for, at vi i fællesskab skaber endnu bedre indsatser for sårbare mennesker.

Michael Hansen, adm. direktør, Den Sociale Udviklingsfond

TEMA › VIDENDELING

SUF **deler ud** af viden og erfaringer med pårørende

Greve Kommune rettede henvendelse til SUF efter at have læst SUF Magasinet's temanummer om pårørende. Resultatet blev en formiddag med fokus på pårørendes rolle i indsatsen, set fra forskellige vinkler

Af Peter Borberg, mag.art. & journalist

Når SUF to gange om året sender SUF Magasinet på gaden, er det med ambitionen om at formidle viden om aktuelle problemstillinger indenfor det sociale område til gavn for sagsbehandlere, socialpædagoger, journalister, socialpolitikere, forskere osv. Det var således også tilfældet, da SUF Magasinet i november 2021 blev publiceret.

Temaet var "pårørende", og det var et tema, som vandt genklang mange steder. Blandt andet i Greve Kommune, som efterfølgende engagerede SUF til en formiddag med fokus på videndeling og erfaringsudveksling om samarbejdet med pårørende.

– Er der noget, som vi gerne vil i SUF, så er det at komme endnu tættere på vores kommunale samarbejdspartnere, når det gælder videndeling indenfor de problemstillinger og udfordringer, som begge parter møder. Kommunernes og vores afsæt er forskellige, men netop derfor har vi noget at give hinanden, siger Margrethe Langer, regionsdirektør i SUF.

Pårørende som vilkår

Sammen med Christina Hartmeyer, afdelingsleder i SUF-afdelingen BOAS Jægerspris, stod Margrethe Langer for faciliteringen af formiddagen, der blandt andet rejste spørgsmålene: "Hvorfor er pårørendesamarbejde nødvendigt, og hvordan kan vi forstå den modstand, vi oplever?" "Hvad siger Greve Kommunes politikker og borgere?" "Hvad siger forskningen?" "Hvad siger borger og pårørende?"

– Det er yderst interessant, når en kommune og en organisation som vores mødes for at dele viden om et emne, som vi begge har tæt inde på livet til daglig, siger Christina Hartmeyer og vender blikket mod det, der var emnet hos medarbejderne fra Børn- og ungeteamet i Greve Kommune, nemlig pårørendes rolle i forbindelse med unges indskrivninger.

– Hvis man som sagsbehandler primært forholder sig til en lovgivning, som handler om at finde et tilbud, der matcher en borgers behov, så kan man godt komme til at se bort fra de pårørende, fordi de

” Vores erfaring er, at de pårørende er et vilkår, og hvis vi lukker af for dem, så skaber vi problemer for os selv, og dermed også et problem for kerneopgaven og borgeren.

Christina Hartmeyer,
afdelingsleder, i BOAS Jægerspris

Foto: Jón Bjarni

SUF Magasinet – målet er videndeling

SUF Magasinet, som udgives af SUF og udkommer to gange årligt, har til formål at formidle aktuel viden indenfor temaer og problemstillinger, der knytter sig til sociale indsatser for sårbare mennesker. I magasinet rejses fra gang til gang et tema, som dels bliver udfoldet af forskere og eksperter, dels gennem levende cases fra SUF's mere end 30 afdelinger.

ikke betragtes som en del af kerneopgaven. Men vores erfaring er, at de pårørende er et vilkår, og hvis vi lukker af for dem, så skaber vi problemer for os selv og dermed også et problem for kerneopgaven og borgeren. Skaber vi derimod en god relation til de pårørende, kan vi komme til – på den lange bane – at styrke indsatsen, fordi den pårørende bliver en ressource, siger Christina Hartmeyer.

Forskellige mindset

Pårørende-formiddagen i Greve Kommune bød både på oplæg fra Christina Hartmeyer og Margrethe Langer samt små refleksionssøvelser, som blandt andet havde til formål at dele oplevelser, hvor samarbejdet med en pårørende har været konfliktfyldt.

– Uanset om man arbejder som sagsbehandler i en kommune eller som socialkonsulent i SUF, så stifter vi fra tid til anden bekendtskab med pårørende, der føler sig svigtede af systemet, og som i deres blanding af afmagt og frustration kommer til at fyl-

de mere end den borger, som vi arbejder med. Det interessante er, at der er vidt forskellige faglige tilgange til pårørende-samarbejdet, og derfor er det så vigtigt at få delt erfaringer, da de i sidste ende påvirker den samlede indsats, påpeger Christina Hartmeyer.

Klar til næste oplæg

Margrethe Langer er enig, og hun understreger, at SUF gerne tropper op for at dele ud af deres viden og praksis indenfor andre områder, som knytter sig til den socialfaglige virkelighed.

– Pårørende-temaet er blot ét af de temaer, vi har beskæftiget os med i SUF Magasinet, men jeg kunne også nævne temaer som "visitation", "fællesskab", "motivation" og "beskæftigelse". Det er temaer, som vi har en holdning til i kraft af vores praksis, men det er også temaer, som vi ønsker at blive klogere på gennem mødet med vores samarbejdspartnere, slutter Margrethe Langer.

Foto: Stine Bidstrup.

”Jeg tror ikke,
at jeg som barn
og ung havde
særlig godt
fat i, hvad jeg
gerne ville.”

DEN SOCIALE PROFIL: Noemi Katznelson, professor og leder af Center for Ungdomsforskning, var flakkende som ung og havde brug for tid til at finde sin retning. Som en af landets førende ungdomsforskere efterlyser hun en ny samfundskonstruktion omkring ungdomslivet

Af Thorsten Asbjørn, journalist

Et af tidens varmeste emner er unges mistrivsel. Budskaberne er ikke til at tage fejl af. Op mod halvdelen af alle unge oplever i en eller anden grad, at de mistrives. Og selv om størstedelen af alle unge trives og har det godt, er angst, depression og stress også blevet hverdag blandt mange unge.

Noemi Katznelson er den forsker, der ofte toner frem i offentligheden for at udlægge unge-virkeligheden. Hun er professor og leder af Center for Ungdomsforskning, Aalborg Universitet. I efteråret 2022 har hun sammen med sine to forsker-kolleger Mette Pless og Anne Görlich udgivet bogen "Mistrivsel i lyset af tempo, præstation og psykologisering", der har trukket et utal af overskrifter.

Men hvem gemmer sig bag den professor, som kortlægger de unges virkelighed? Og hvordan oplevede Noemi Katznelson, hvis fødselsattest siger 1968, selv det at være barn og ung?

– Jeg tror ikke, at jeg som barn og ung havde særlig godt fat i, hvad jeg gerne ville, siger Noemi Katznelson som en refleksion over det samfund, unge i dag vokser op i, og hvor de konstant bliver mødt med en forventning om at have en køreplan for deres liv.

– Jeg søgte som ung på en måde efter mine egne mentorer. Nogle, jeg kunne ligge i ly af og lære noget af, fordi jeg ikke selv vidste, hvad jeg ville og skulle. Jeg har fundet mennesker, som jeg kunne læne mig op ad, og som ville noget, som jeg så også tænkte, gav mening, siger Noemi Katznelson og fortæller, hvordan hun eksempelvis fandt Birgitte Simonsen, daværende leder af Center for Ungdomsforskning,

da hun som ung forsker skulle finde en retning i sit arbejdsliv.

Tilfældigheder baner vej

Når Noemi Katznelson kigger tilbage på sit liv, kan hun se, at det nok har været en stærk drivkraft, men i høj grad også et virvar af tilfældigheder og muligheder, som har været omkring hende, som har ført til, at hun i dag er professor og leder af Center for Ungdomsforskning. Hun er usikker på, hvordan hun ville have fungeret med nutidens ungekrav, og ville utvivlsomt have oplevet det som et pres at skulle træffe velovervejede fremtidsvalg i en tidlig alder.

– Det er svært at sige, hvor jeg ville være, hvis jeg var vokset op i nutidens samfund. Men jeg var givet blevet presset af en del af de krav, der stilles til unge i dag, siger Noemi Katznelson, der som barn var stille og ikke åbnede munden i skolen fra 3.-9. klasse.

– Jeg lukkede bare i i alle timer. Det blev godt nok påpeget dengang, men havde det været i dag, ville det i højere grad være blevet problematiseret, siger hun og taler om sig selv som en "late bloomer".

– Livet kan godt gøre nogle ting ved en. Fordi man har brug for mere tid. Den tid får man ikke på samme måde i dag, hvor der i højere grad er en utålmodighed med de unge og med, hvad der skal nås i hvilken alder. Men tiderne er ikke entydige. Og det er ikke sådan, at alt var fryd og gammen tidligere, og nu er alt blevet skidt. Det er bare forskelligt, tilføjer hun.

” *Livet kan godt gøre nogle ting ved en. Fordi man har brug for mere tid. Den tid får man ikke på samme måde i dag, hvor der i højere grad er en utålmodighed med de unge og med, hvad der skal nås i hvilken alder. Men tiderne er ikke entydige. Og det er ikke sådan, at alt var fryd og gammen tidligere, og nu er alt blevet skidt. Det er bare forskelligt.*

Noemi Katznelson

Foto: Jakob Carlsen

Udsathed og mistrivsel

I den nyudkomne bog "Mistrivsel i lyset af tempo, præstation og psykologisering" af ungdomsforskerne Noemi Katznelson, Mette Pless og Anne Görlich opererer de med to udsatte-begreber til forståelse af mistrivslen blandt unge.

-
- **Klassisk udsathed:** om klassiske samfundsforhold som ulighed, økonomiske og sociale vilkår, som kan føre til mistrivsel (fx misbrug i hjemmet, fattigdom osv.).
-
- **Ny udsathed:** En bredere gruppe af unge på tværs af sociale lag bliver ramt af udsathed end dem, der traditionelt har været i risiko. Og de der i forvejen har det svært, får det endnu sværere. Den nye udsathed kommer bl.a. til udtryk i oplevelser af pres, stress og angst.

” *Min barndom var præget af, at jeg skulle navigere i ekstremt forskelligartede miljøer. Dét, som jeg her har taget med mig og bruger fagligt, tror jeg, er det med at glide ind i meget forskellige sammenhænge.*

Noemi Katznelson

De mange udsving

At Noemi Katznelson skulle ende som en af landets førende ungdomsforskere er derfor heller ikke sket gennem en målrettet karriereplanlægning. Da hun gik ud af folkeskolen, blev hun erklæret ”måske egnet” til gymnasiet. I 10. klasse blev eleverne bedt om at komme med bud på, hvad deres klassekammerater ville blive som voksne. Da pilen pegede mod Noemi Katznelson, blev der stille i rummet, indtil en af kammeraterne med et grin sagde: ”Du bliver nok arbejdsløs.”

– Der var ikke nogen af mine klassekammerater, som havde et billede af, hvad sådan en som mig kunne blive til. Dertil sagde jeg simpelthen for lidt, siger hun og tilføjer, at det nok kan være svært at forestille sig i dag.

Når hun kigger tilbage på sin ungdomstid, var den også kendetegnet ved tvivl og ved at være usikker på, hvad hun skulle vælge. Hun startede på Roskilde Universitet på den brede humaniora-uddannelse.

– Jeg valgte fuldstændig bredt for at blive fri for at træffe valg. Jeg var meget søgende og flakkende og havde svært ved at finde ud af, hvilken vej jeg skulle gå.

Nødhjælp og skuespiller

Efter et par år droppede hun ud igen. I en periode troede hun, at hun skulle være nødhjælpsarbejder, og meldte sig under fanerne hos Folkekirken Nødhjælp. Det gjorde hende desillusioneret. Hun kastede sig i stedet over gartneruddannelsen og så for sig, at hun kunne blive en selvopfunden plante-psykolog. Den holdt heller ikke. I en periode tænkte hun, at hun skulle være skuespiller, og kom med i en teatertrup i de gamle B&W-haller.

– Den rolle, jeg blev tildelt, var under statistniveau. Jeg stod i mørket og klappede to sten mod hinanden. Også det opgav jeg.

I sin rådvildhed startede Noemi Katznelson på Roskilde Universitet igen.

– Jeg fik en kæreste, der tog til Mellemøsten, og så tog jeg med ham og lavede projekt der. Det blev også min måde at vælge fag på. Jeg gik efter de fag, hvor jeg havde en, jeg arbejdede godt sammen med, siger Noemi Katznelson, indtil hun langt henne i sit studie selv orienterede sig mod det pædagogiske forskningsområde og landede i ungdomsforskningen.

– Ungdomsforskningen var nok det mest genkendelige for mig, siger Noemi Katznelson, der af sin specialevejleder blev opfordret til at fortsætte med et forskningsprojekt og dermed fandt sin livsbane.

Kristne Vestjylland – jødisk københavnermiljø

Når Noemi Katznelson i dag kigger tilbage på sin opvækst, kan hun se, at den har været med til at vække det, som hun kalder ”den sociologiske fantasi”, som hun bruger, når hun dykker ned i mødet med nutidens unge.

Som barn skulle hun finde ud af at navigere i modsætningsfyldte miljøer. Hendes far har jødisk baggrund og er vokset op i et klassisk arbejderhjem i Hvidovre, og hvor KZ-traumer knytter sig til familiens historie. Moderen havde en opvækst i en kristen vestjysk landbrugskultur. I fire år boede Noemi Katznelson med sin familie i Paris og havde fransk skolegang, da faren arbejdede i OECD og var udstationeret.

– Min barndom var præget af, at jeg skulle navigere i ekstremt forskelligartede miljøer. Dét, som jeg her har taget med mig og bruger fagligt, tror jeg, er det med at glide ind i meget forskellige sammenhænge, siger Noemi Katznelson og fortsætter:

– Som forsker bruger jeg ofte min sociologiske fan-

Vi skal have en hastighedsnedsættelse. Både for dem, som løber og løber for at være med, men også for dem, der er faldet af og står og kigger på det.

Noemi Katznelson

tasi til at afsøge, hvordan forskellige unges virkelighed tager sig ud. Samtidigt med, at det er klart, at den "fantasi" jo hele tiden skal holdes op mod de data, som vi i Center for Ungdomsforskning producerer blandt unge, siger hun.

Selvkritisk forsker

Noemi Katznelson kan konstatere, at det i den grad er lykkedes at få forskningen i unges mistrivsel på dagsordenen. Men hun har det ikke ubetinget godt med det.

– Jeg har det ambivalent med det store fokus. Selvfølgelig er jeg glad for den opmærksomhed, som vores forskning trækker med sig. Det er nødvendigt, fordi der er brug for at justere på den samfunds konstruktion, vi har bygget op omkring ungdomslivet. Det er noget, som vi skal gøre noget ved, siger Noemi Katznelson.

Samtidig kommer hun ind på bagsiden.

– Jeg er bekymret for et massivt ensidigt blik på alle unge som værende i mistrivsel. Det kan jeg næsten ikke holde ud at være i, fordi det nemt bliver til, at alle unge har det svært, hvilket notorisk er forkert, siger hun.

– Risikoen er, at vi tyer til alarmisme med det her meget ensidige billede, som der for nuværende bliver tegnet af de unges mistrivsel. Vi får brug for opbyggelige fortællinger, og det skal vi også fra forskningens side bidrage til. Unge er jo rigtig mange forskellige ting. Der er masser af ressourcer, masser af styrker. Problemet er ikke de unge, men rammerne, vi har skabt, siger Noemi Katznelson.

Det intensiverede selvforhold

Hun leverer et kendetegn ved nutidens unge:

– Mange unge i dag har styrker i at have et rigt sprog. De kan sætte ord på, hvad der foregår i dem, i andre og mellem dem. Det intensiverede selvforhold rummer en masse positivt. Den større åben-

hed er en kæmpe gevinst og rigdom, hvor de har en evne til at folde det relationelle ud. Det er en kolossal forandring i forhold til i dag, siger Noemi Katznelson og medtager samtidig den nuance, som hun mener er så vigtig:

– Det intensiverede selvforhold giver også en øget sensitivitet. Når fokus vender sig indad, kan det blive til mistrivsel i form af en selvvrderende introspektion: Hvorfor føler jeg så meget? Hvorfor er jeg ikke flittig nok? Hvorfor er jeg ikke god nok?

Og her er der brug for et samfund, påpeger forskeren, som tillader de unge at stoppe op og dvæle, der hvor de er, uden hele tiden at skulle have travlt med at præstere og føle sig målt:

– Vi skal have en hastighedsnedsættelse. Både for dem, som løber og løber for at være med, men også for dem, der er faldet af og står og kigger på det.

Opmærksomhedens dobbelthed

I det hele taget er hun opmærksom på, at den store opmærksomhed på børn og unges trivsel rummer en dobbelthed.

– Det er et tveægget sværd, siger Noemi Katznelson og peger på den gruppe af unge, som har det virkelig svært, og som blandt andet kommer i tilbud under Den Sociale Udviklingsfond (SUF).

– Her har vi en gruppe af unge, som har haft og får alt for lidt opmærksomhed. Som alt for ofte ikke har fået den hjælp, de skulle have, hvilket kan forværre deres i forvejen komplekse og svære problemstillinger, siger Noemi Katznelson og betoner vigtigheden af, at vi som samfund ikke glemmer den gruppe af unge.

Foto: Jakob Carlsen

Noemi Katznelson

Uddannet cand.mag i pædagogik med en ph.d. i uddannelsesforskning. I dag professor og leder af Center for Ungdomsforskning, Aalborg Universitet. Har senest udgivet bogen "Mistrivsel i lyset af tempo, præstation og psykologisering".

3 kendetegn, som rammesætter ungdomslivet

1

Højt tempo på alle livsarenaer og særligt i uddannelsessystemet (acceleration)

2

For ensidigt fokus på præstation (fx karakterer)

3

Presset vendes indad, og løsninger søges i tilpasning af psyken (psykologisering)

Kilde: Noemi Katznelson.

Den sociale profil

I hvert nummer af SUF Magasinet indgår "Den sociale profil". Vi går tæt på et menneske, som taler indefra eller udefra på det sociale område, og som bidrager med debat og refleksion over det sociale område og mennesker i udsatte positioner. Du møder politikere, kunstnere, eksperter osv.

Solskinsøen lader debatten skinne på udsatte-området

Vilkår og udfordringer for samfundets svageste blev sat på dagsordenen på årets Folkemøde på Bornholm, hvor også Den Sociale Udviklingsfond var på programmet. Et halvt år senere er mange af budskaberne stadig højaktuelle

Af Peter Borberg, mag.art. & journalist

Der ligger nogle kæmpe dilemmaer i at sige, at 'fællesskaber er godt'. Hvad der er godt for én, er dårligt for en anden.

Noemi Katznelson

SUF udfordrer fællesskabet

Den Sociale Udviklingsfond tog debatten om fællesskabets mange facetter

Selvom rammen var en blafrende teltdug, så var der ikke ret meget andet, som fik lov til at svæve uberørt i vinden, da Den Sociale Udviklingsfond indbød til debat i Selveje Danmarks Velfærdstelt under årets Folkemøde. Med tv-værten Troels Mylenberg som moderator lød det overordnede spørgsmål:

Er fællesskabet nødvendigvis til det bedste for den udsatte?

Baggrunden for netop dét spørgsmål er, at kommunerne i stigende grad efterspørger fællesskaber i de sociale indsatser. Men det er en efterspørgsel, som kalder på nuancer og refleksion.

– I SUF tror vi på fællesskabet, og fællesskabet er en hjørnesten i vores arbejde, men det er samtidigt et begreb, som er problematisk, indledte Magrethe Langer, regionsdirektør, SUF.

– De unge, der kommer til os, har ofte prøvet rigtig mange andre ting, og derfor gør vi os vældig megen umage med at tilbyde fællesskaber, som er trygge og rammesættende. Samtidig må vi konstatere, at det sjældent er fællesskabet, de unge som udgangspunkt higer efter, fordi det tidligere har været noget, de slog sig på. De oplever mere fællesskabet som en kampplads, og derfor er fællesskabet også typisk noget af det første, de siger nej tak til.

Når fællesskabet gør ondt

Ved siden af Magrethe Langer stod Noemi Katznelson, professor, leder af Center for Ungdomsforskning, Aalborg Universitet. Hun er aktuelt involveret i et forskningsprojekt, der undersøger, hvad fællesskaber er for unge i almindelighed. Overskriften for projektet lyder "Når fællesskabet gør ondt".

– Fællesskaber udspiller sig i forskellige former i ungdomslivet. Der er fællesskaber, som eksempelvis knytter sig til køn og geografi. Fællesskaber, som knytter sig til sociale grupper på nettet, festerne på ungdomsuddannelserne osv. Der er gruppefællesskaberne på skolerne og uddannelserne, og endelig er der de mere venskabelige fællesskaber, forklarede Noemi Katznelson og understregede, at der ikke mindst blandt de unge, som hænger i periferien af gruppefællesskaberne, er mange, som har det svært.

Hun vendte blikket mod de sårbare unge, man eksempelvis møder i SUF:

– Typisk har udsatte unge tidligere i deres liv forsøgt at kæmpe for fællesskabet, men de er endt med at trække sig helt ud, fordi det gjorde for ondt. At tilbyde dem fællesskaber her og nu i en social indsats er ikke nødvendigvis et svar. Det vil snarere være at vende tilbage til noget, som er mere en belastning end en hjælp.

Der mangler viden

Noemi Katznelson efterlyste generelt i samfundet en større skarphed på, hvad der menes, når der tales om fællesskaber i sociale indsatser for sårbare unge.

– Der ligger nogle kæmpe dilemmaer i at sige, at "fællesskaber er godt". Hvad der er godt for én, er dårligt for en anden, sagde professoren, der af samme grund savner større viden på området.

– Sociale indsatser må aldrig blive modeluner, og hvor de skabes, fordi det er oppe i tiden at tilbyde fællesskaber. Det er for usystematisk og ikke videnbaseret nok, dét, der foregår nu.

Er fællesskaber en del af løsningen på mistrivsel blandt sårbare unge?

” *Danskernes mentale sundhed har det værre og værre, og det er et kæmpe problem, fordi det er vores mentale sundhed, som er nøglen til, om vi har lyst til at gøre noget ved rygning, mad og alkohol.*

Tv-lægen Peter Qvortrup Geisling

” *Fællesskabet virker for mange, fordi det skaber identitet for mange, og man lærer at afgrænse sig selv i forhold til andre. Men fællesskabet er ikke løsningen på alting, for det er ikke alle, som kan træde ind i det.*

Thomas Hald Petersen, leder af botilbud, Diakonissestiftelsen

” *Siden jeg var ung, har jeg haft svært ved at føle mig tilpas. Jeg har altid haft en underlig uro og angst, og der var ikke noget, som kunne få mig til at slappe af. Det førte til et misbrug og en sygdomsmeddel fra mit arbejde som smed, og selvom jeg kom i behandling, var det med mange op- og nedture, og jeg havde ikke noget socialt liv.*

Jacob Mols, tidligere beboer i et botilbud under Diakonissestiftelsen

Ny STU-aftale rejser mange spørgsmål

Sårbare unge, som skal på en STU, har for fremtiden medindflydelse på, hvilken STU det skal være, modsat før, hvor kommunen kunne træffe valget. Men den nye aftale og medindflydelse rejser en række spørgsmål

” *Sat på spidsen så er der en risiko for, at vi sender de unge ud på en dødsejls med den her aftale, fordi vi beder unge med kognitive udfordringer om selv at finde det rette tilbud og samtidig tjekke, hvad tilbuddet koster.*

Esben Kullberg, direktør, Ligeværd

” *I Københavns Kommune får langt de fleste unge det STU-tilbud, de ønsker, og når vi foretager en visitation til et andet tilbud, ligger der altid tungtvejende faglige grunde bag.*

Søren Berg, chefkonsulent, Københavns Kommune

Tiden kalder på en socialpolitik i egen ret

Det er blevet en tradition, at Folkemødet byder på en såkaldt fredagssalon, hvor formanden for Socialpædagogerne har en samtale med den til enhver tid siddende socialminister. I år var ingen undtagelse, da forbundsformand Benny Andersen fik daværende socialminister Astrid Krag (S) til at tage temperaturen på socialpolitikken anno 2022.

” *Dét, som finder sted i disse år, er nogle vigtige strukturelle forandringer indenfor socialområdet. Hvor satspuljerne var kendetegnet ved, at man gik fra projekt til projekt, så er vi nødt til at se i øjnene, at forandringerne er nødt til at finde sted på et strukturelt niveau og ikke et fragmenteret. En socialpolitik, der skal forhindre udsatte børn i at blive udsatte voksne, kan ikke løses i én valgperiode.*

Astrid Krag, socialminister (S)

Der skal være nogen at vågne op til

Kort efter, at Poul Nyrup Rasmussen i 1993 overtog regeringsmagten, tog hans datter Signe sit liv som følge af alvorlig psykisk sygdom. Siden har Poul Nyrup Rasmussen været medinitiativtager til oprettelsen af foreningen Det Sociale Netværk og Headspace Danmark, som er et gratis rådgivningstilbud til børn og unge i alderen 12-25 år.

” *Der skal være nogen at vågne op til. Nogen, som reflekterer dig, og som synes, du er god. Det er mit hovedbudskab fra et langt liv. Vi har bevæget os fra et omsorgssamfund til et behandlersamfund. Der har været en tendens til, at dem, som var psykisk syge, de kunne få en invalidepension, og så kunne de købe sig en hund og så ellers klappe i. Vi skal passe på, at en bestemt betegnelse ikke bliver ekskluderende. Psykisk sårbare er en erkendelse af, at vi alle kan have vores nedture. Dét, som jeg bærer med mig, er en dyb tro på, at der ikke er noget menneske, som vi ikke kan samle op, og som ikke kan få et godt liv.*

Poul Nyrup Rasmussen, tidligere statsminister (S), medinitiativtager til Det Sociale Netværk og Headspace Danmark

Vejen til et inkluderende uddannelsessystem

Paradokset er til at få øje på. På arbejdsmarkedet er der masser af muligheder for, at mennesker med funktionsnedsættelser eller særlige behov kan få foden indenfor i form af deltid, fleksjob eller småjob. Men i det uddannelsessystem, som skal klæde folk på til at kunne begå sig på arbejdsmarkedet, hedder det i vid udstrækning uddannelse på fuld tid eller slet ingen uddannelse.

” Vi skal have mere fleksibilitet ind i uddannelsessystemet. Mange af de unge, som jeg repræsenterer, skal senere ud at have et fleksjob, så hvorfor ikke allerede indføre det på uddannelsen?

Silke Svare, talsperson for Autisme Ungdom

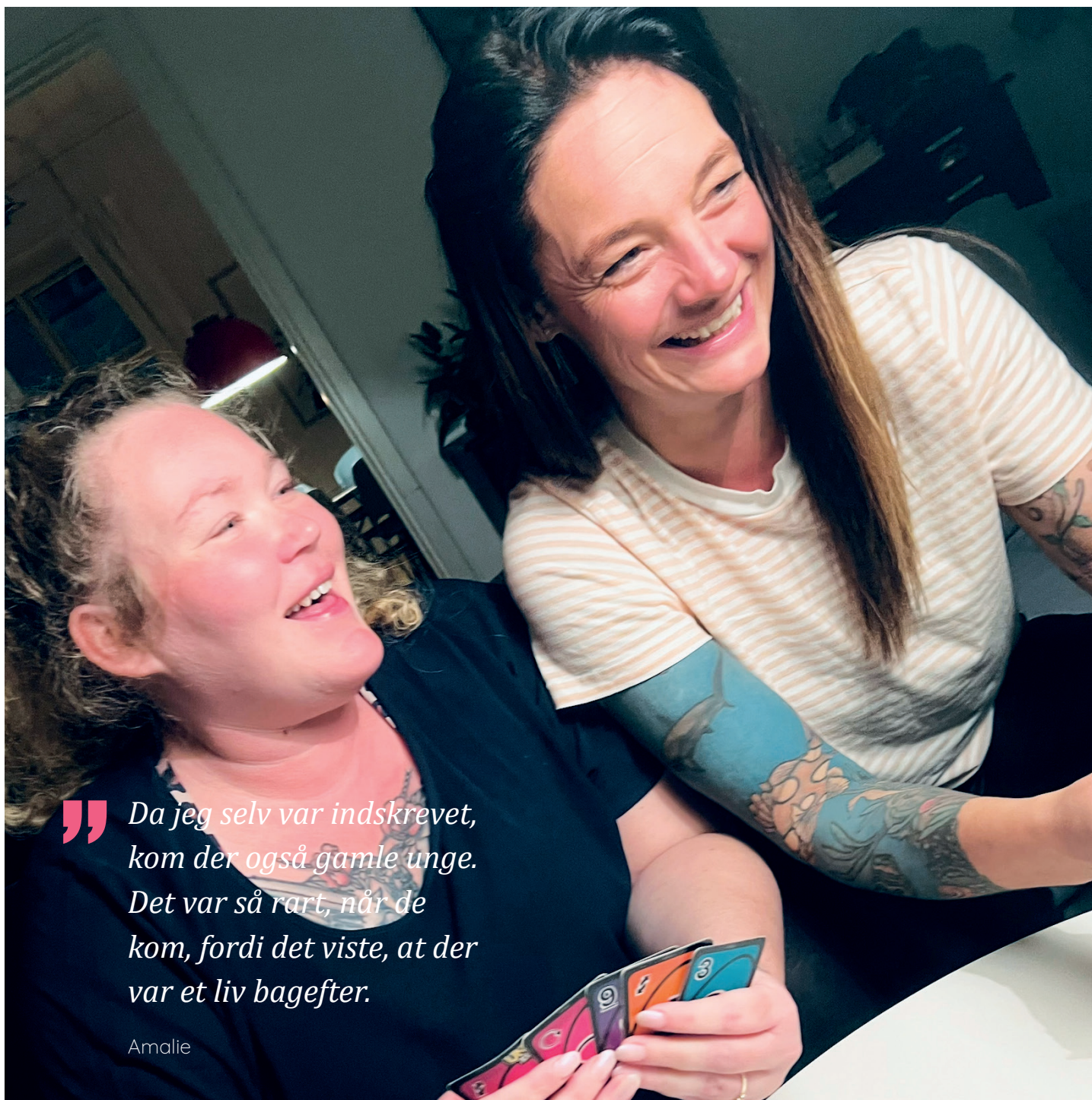
” Ikke alene er det skidt for de unge, det er også skidt for samfundet, fordi vi ender med en masse unge, som kommer på overførselsindkomster og ikke kan bidrage.

Ole Heinager, formand,
Danske Erhvervsskoler

” Stort set alle de unge, vi arbejder med, ender i et fleksjob. Derfor skal vi selvfølgelig også kunne tilbyde fleksuddannelser.

Anja Clausen, skoleleder,
Incitaskolerne

” Da jeg selv var indskrevet, kom der også gamle unge. Det var så rart, når de kom, fordi det viste, at der var et liv bagefter.

Amalie

En ekstra familie, jeg altid kan komme tilbage til

SUF Eremitterne på Vesterbro gør unge klar til eget liv, men forbliver et hjemligt anker, som de "gamle unge" altid kan søge mod til ugentlig fællesspisning og til højtiderne. Amalie er i dag kandidatstuderende i jura, men bruger stadig Eremitterne

Af Thorsten Asbjørn, journalist

Den vigtigste opgave for ethvert botilbud er at gøre sårbare unge og voksne klar til et selvstændigt liv. Sådan er det også hos SUF Eremitterne, et bo-selvtilbud under Den Sociale Udviklingsfond (SUF) på Vesterbro i København. Men her insisterer man samtidig på, at de unge, som ofte har været anbragte som børn, altid er inviteret til at være en del af Eremitterne-familien.

– For mig er Eremitterne som en ekstra familie, jeg altid kan komme tilbage til. Jeg har ikke selv en familiær baggrund med tætte relationer, og derfor betyder det så meget for mig, at jeg her stadig føler, at jeg er en del af familien, siger Amalie, der blev udskrevet fra SUF Eremitterne for 14 år siden og lever et selvstændigt liv med en teenagesøn og god gang i jurastudierne, hvor hun har en bachelor.

Livsvidner rundt om bordet

Denne torsdag aften forud for den kommende juletid er Amalie forbi til den ugentlige fællesspisning, hvor "gamle unge", nuværende indskrevne samt medarbejdere samles om fællesbordet. Laila Svendsen, socialkonsulent og pædagog, har på tidligere arbejdspladser aldrig oplevet et lignende fællesskab.

– Vi gør de unge stærke til at leve deres eget liv, men der er altid en dør åben hertil. Det er et opgør med de institutionelle rammer, siger Laila Svendsen og fortsætter:

– For de unge er vi blivende livsvidner. Mange kender kun til brudte relationer. Vi gør dem flyveklar, men de kan altid komme hjem til reden og mærke det fællesskab og de relationer, som de til stadighed er en del af, hvis de ønsker det.

At være forbillede

Dét fællesskab ønsker Amalie. Sammen med en håndfuld unge, som hun kender fra sin tid i SUF Eremitterne, kommer hun til fællesspisning og til højtiderne, hvor der blandt andet hvert år er klippeklistre- dag, julebagning, fremstilling af julekonfekt og juledekorationer og fælles juleaften få dage før jul, hvor op mod 50 nuværende og gamle unge er samlet.

– Da jeg selv var indskrevet, kom der også gamle unge. Det var så rart, når de kom, fordi det viste, at der var et liv bagefter, siger Amalie, velvidende, at hun i dag også er et forbillede for dem, som nu er indskrevet i SUF Eremitterne.

Og familierne kommer med

Men det er ikke kun de gamle unge, som er inviteret med indenfor, når julen eller andre højtider står for døren. Deres nye familier med kærester, ægtefæller og børn dukker lige så naturligt op i den ekstra familie. Da Amalie som ung var indskrevet hos SUF Eremitterne, blev hun gravid. I dag er sønnen Felix 16 år og på efterskole.

– For min søn er SUF Eremitterne også en ekstra familie, som han er vokset op med. Det har været et anker for os, hvor jeg altid kan komme tilbage og dele både mine glæder og sorger, siger Amalie.

Men fællesskabet med de gamle unge er ikke kun til glæde for dem, understreger Laila Svendsen.

– At vi får lov til at stå at klappe, når Amalie får sin bachelor, er en kæmpe gave for os. I vores arbejde slipper vi de unge, når de er klar til selv at stå, men det, at vi følger hinanden, og vi ser deres sejre, er så ufatteligt meningsgivende, siger hun.

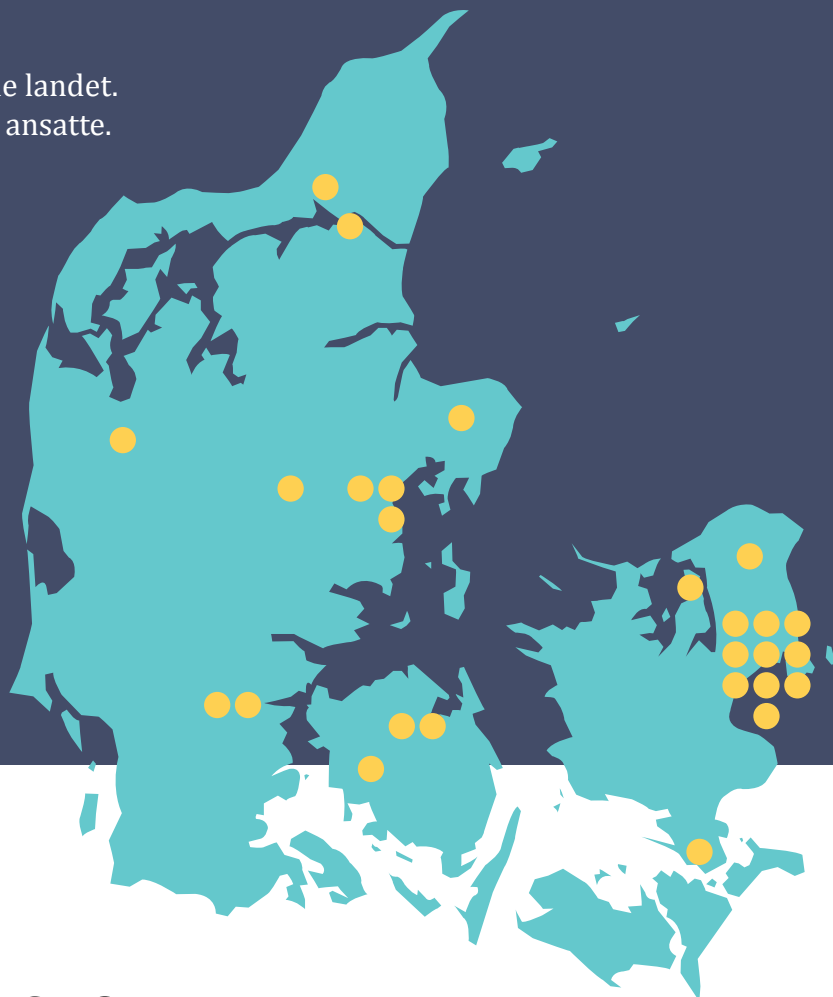
DEN SOCIALE UDVIKLINGSFOND

Involverende og dokumenterede
udviklingsforløb

- 30 selvstyrende afdelinger fordelt over hele landet.
- 450 specialiserede og fagligt velfunderede ansatte.

Læs mere på:

www.suf.dk

SUF MAGASINET

et gratis magasin med fokus på
individuelle socialpædagogiske løsninger

SUF Magasinet giver dig et fagligt indblik i Den Sociale Udviklingsfonds arbejde. Vi sætter ord og billeder på de mennesker, der får gavn af vores skræddersyede løsninger. Og vi giver dig interviews og baggrund med de bedste eksperter indenfor det socialpædagogiske område.

Send en mail med navn og adresse til magasin@suf.dk, så modtager du magasinet kvit og frit med posten.

DEN SOCIALE UDVIKLINGSFOND